

MERELLISEN RAKENTAMISEN MAHDOLLISUUKSIA

Saariston osayleiskaavan selvitys / Essi Peltola / 2012

Ohjaaja: Annina Stadius

Taitto ja korjaukset: Benjamin Åkerblom 2014

I ♥ merellinen Espoo

SISÄLTÖ

Johdanto

1. Espoon saaristo

- 1.1 Saariston kaavat
 - 1.1.1 Saariston osayleiskaava
 - 1.1.2 Saariston kaavatilanne
- 1.2 Nykytilanne
 - 1.2.1 Liikkuminen saaristossa
 - 1.2.2 Rakennustyypit

2. Potentialiaalisia rakennustyyppejä

- 2.1 Asunnot
 - 2.1.1 Loma-asunto
 - 2.1.2 Moderni tyypiasunto
 - 2.1.3 Vuokrattava loma-asunto
 - 2.1.4 Asuntolaiva
 - 2.1.5 Kelluva asunto
 - 2.1.6 Urbaani asuinrakennus
- 2.2 Saunat
 - 2.2.1 Yleinen sauna
 - 2.2.2 Energiatehokas sauna
 - 2.2.3 Saunalaiva
- 2.3 Kesämajat
 - 2.3.1 Perinteinen kesämaja
 - 2.3.2 Moderni tyypikesämaja
- 2.4 Veneiden huolto- ja säilytysrakennukset
 - 2.4.1 Veneiden tankkauspisteet
 - 2.4.2 Polttoaineenjake-lautta
 - 2.4.3 Kelluva jätteentyhjennysasema
 - 2.4.4 Venevaja
 - 2.4.5 Venehotelli
- 2.5 Julkiset rakennukset
 - 2.5.1 Saaristokauppa
 - 2.5.2 Kauppavene
 - 2.5.3 Ravintolat ja kahvilat
 - 2.5.4 Tilausravintola
 - 2.5.5 Museo
 - 2.5.6 Uimala
 - 2.5.7 Kulttuurirakennus
 - 2.5.8 Teatteri
- 2.6 Saaret
 - 2.6.1 Rakennettu saari
 - 2.6.2 Liikkuva saari

3. Visioita

- 3.1 Espoo-0 -tyyppirakennus
- 3.2 Ekologinen Saaristolomakylä

JOHDANTO

Tämän selvityksen tarkoituksena on esitellä erityisesti Espoon saaristoon soveltuvia rakennustyyppejä ja tuoda esiin mahdollisuuksia saariston kehittämiseen. Työ on tehty Espoon saariston osayleiskaavan tueksi. Työn ohjaajana on toiminut Annina Stadius, joka on Espoon saariston osayleiskaavan arkkitehti.

Työssä esitellään ensin Espoon saariston nykytilannetta. Saariston osayleiskaava sekä muut saaristossa vireillä olevat ja vahvistetut kaavat on esitelty lyhyesti. Tämän hetkiset (vuonna 2012) liikkumismahdollisuudet Espoon saaristossa ja saariston nykyinen rakennuskanta ja palvelut on esitelty. Nykytilanteen esittelyn jälkeen potentiaalisesti Espoon saaristoon soveltuvat rakennustyyppit on jaettu omiin lukuihinsa ja esitelty erilaisten esimerkkien avulla.

Tämän työn esimerkit eri rakennustyypeistä on koottu sekä kotimaasta että ulkomailta. Olen etsinyt esimerkinomaisia kohteita, jotka soveltuisivat hyvin Espoon saaristoon. Olen koonnut esimerkkejä visioista eli suunnitelmista, joita ei välttämättä ole toteutettu sekä kohteista, jotka ovat toteutuneet ja näillä on yhtäläisyyksiä Espoon saariston rakennusten kanssa. Kesän 2012 aikana tutustuin saaristoon lukuisilla maastokäynneillä ja minulle tuli tutuksi saariston eri osat ja näille luonteenomaiset piirteet.

Lopuksi työhön on koottu visioita, joissa on hyödynnetty aikaisemman luvun esimerkkejä eri rakennustyypeistä. Visiot eivät ole varsinaisia suunnitelmia vaan käsittelevät yleisemmin toimintoja ja rakennustyyppejä, jotka mahdollisesti soveltuisivat tai joille voisi olla tarvetta Espoon saaristossa.

VIREILLÄ OLEVAT OSAYLEISKAAVAT

Saariston osayleiskaava

Bergö - Stora Bodö - Fridheminkallio osayleiskaava

VAHVISTETUT OSAYLEISKAAVAT

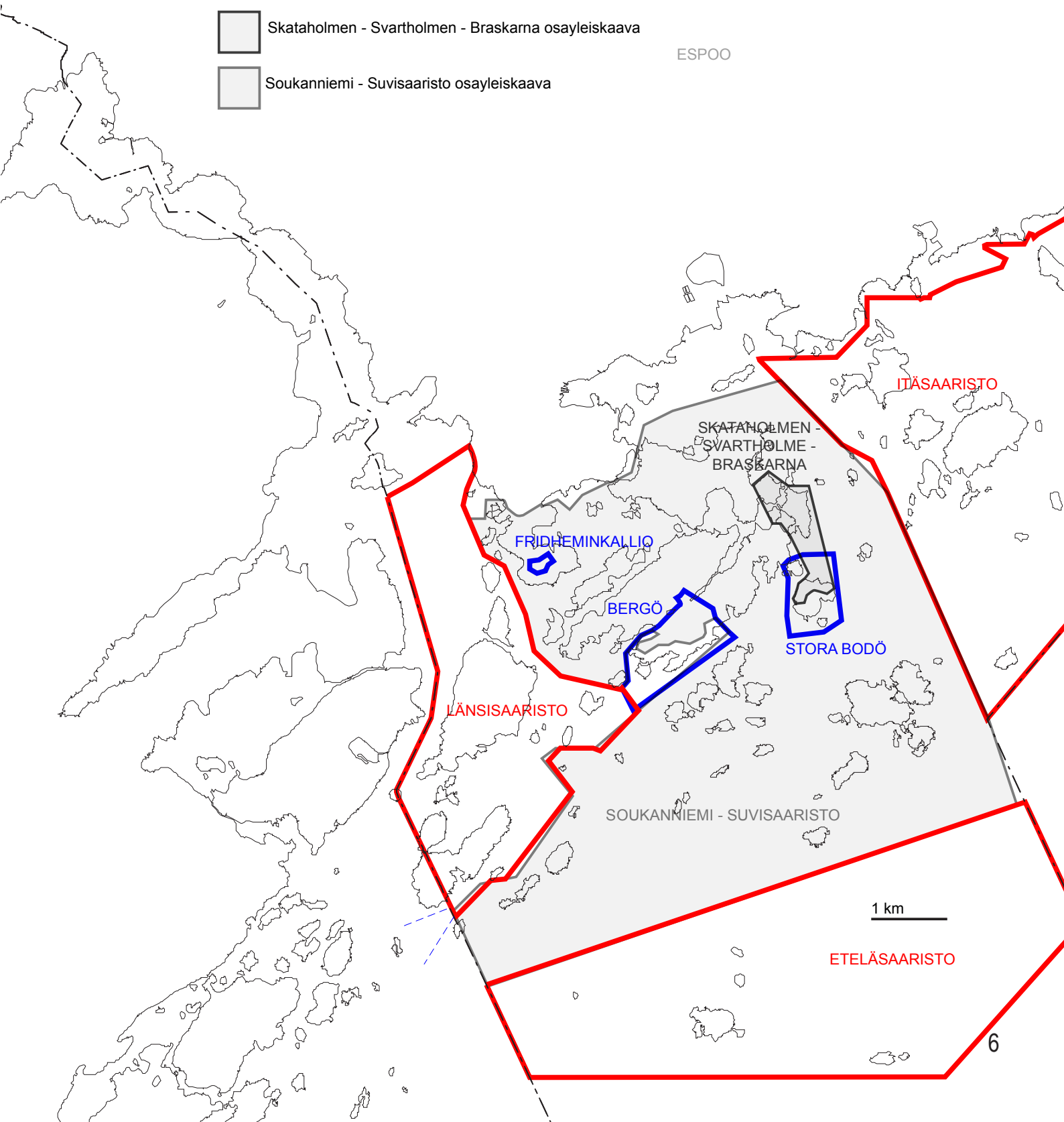

Skataholmen - Svartholmen - Braskarna osayleiskaava

Soukanniemi - Suvisaaristo osayleiskaava

ESPOO

ITÄSAARISTO

SKATAHOLMEN -
SVARTHOLME -
BRASKARNA

FRIDHEMINKALLIO

BERGÖ

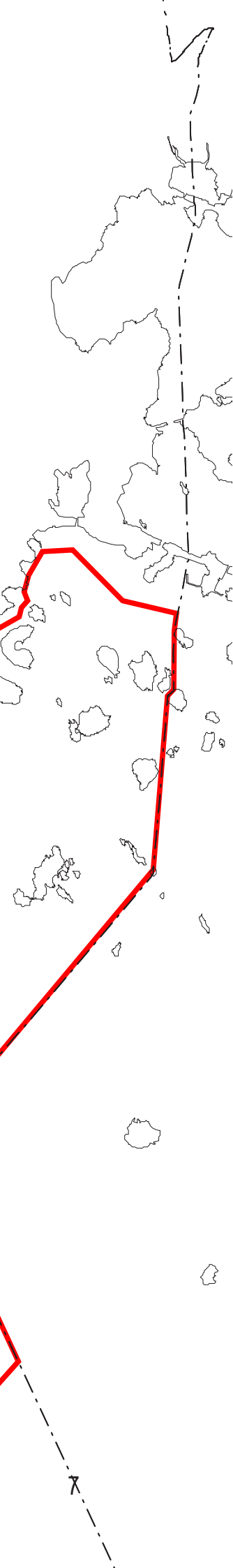
STORA BODÖ

LÄNSISAARISTO

SOUKANNIEMI - SUVISAARISTO

1 km

ETELÄSAARISTO

1.1.1 SAARISTON OSAYLEISKAAVA

Saariston osayleiskaavan maantieteellinen alue sisältää kolme aluetta, jotka ovat Espoon saariston etelä-, itä-, ja länsi-saaristo. Saariston osayleiskaava-alueen kokonaispinta-ala on 3000 hehtaaria, mistä maapinta-alaa on noin 505 hehtaaria. Espoon saaria on yhteensä yli 160 kappaletta ja suunnittelualueella niitä on likimäärin 80 kappaletta.

Saariston osayleiskaavalla on pitkä aikajänne ja sen toivotaan vahvistuvan ja mahdollistavan uusien rakennusten toteuttamisen aina seuraaviin vuosikymmeniin saakka.

Länsisaaristo on pääosin loma-asunto- ja virkistysaluekäytössä, ja alueelle on rajattu luonnonsuojelualueita. Itäsaaristossa sijaitsee runsaasti loma-asutuksen käytössä olevia saaria, ja eri puolella aluetta on suojelu- ja luonnonsuojelualueita. Itäsaaristossa sijaitsee myös Miessaari, joka on puolustusvoimien aluetta.

Saariston osayleiskaavaluonnos laaditaan oikeusvaikutteisena osayleiskaavana, jota käytetään rakennusluvan myöntämisen perusteena. Tällöin tavoitteena on kaavasuunnittelun avulla mahdollistaa eri maankäyttötarkoituksia saaristossa sekä kehittää saaristoon kuuluvia elinkeinoja, palveluja ja liikennettä.

Saariston osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena osayleiskaavana, ja tällöin asemakaavoitusta ei tarvitse laatia, vaan osayleiskaava oikeuttaa suoraan rakennusluvan myöntämiseen ja ohjaa rakentamista.

Espoon koko saariston kattavaa voimassaolevaa yleiskaavaa tai asemakaavaa ei ole ollut. Siten Saariston osayleiskaavaan on rajattu ne saaristossa olevat saaret, joissa ei ole asemakaavaa eikä kiinteää manneryhteyttä.

1.1.2 SAARISTON KAAVATILANNE

Vuonna 1989 on vahvistettu ensimmäinen saaristokaava, Soukanniemi-Suvisaariston osayleiskaava. Skataholmen - Svartholmen - Braskarna osayleiskaava on saanut lainvoiman vuonna 2007. Bergö - Stora Bodö - Fridheiminkallio osayleiskaavan laadinta on aloitettu vuonna 2009. Sen tavoitteena on laatia kaava Soukanniemi-Suvisaaristo osayleiskaavassa vahvistamatta jääneille alueille. Kaavatilanne näkyy oheisesta kuvasta.

Saariston kaavatilanne on vaikuttanut rakentamiseen siten, että ilman voimassaolevaa kaavaa on rakennuslupamenettely edellyttänyt tonttikohtaista rakennuslupaa. Lupamenettely on ollut hankalaa ja osa luvista on edelleen valitusten kautta edennyt korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Saaristoveneen reitit

Skärgårdsbåtens linjer

Kuva: www.visitespoo.fi/matkailuopas/nae_ja_koe/merellinen_espoo/saaristoveneiden_aikataulut

1.2.1 LIIKKUMINEN VESITEITSE SAARISTOSSA

Espoon saaristossa liikkuu vuosittain kesällä laskentatavasta riippuen julkisilla saaristoveneillä noin 50 000-80 000 ihmistä, sekä omilla veneillä, kävellen rantaraitilla mantereella tai talvella jäitä pitkin noin muutama tuhat ihmistä. Tietävästi ympärivuotisia asukkaita nimenomaan saaristossa on kaksi perhettä.

Saaristossa liikennöi kesäisin julkisen saaristovene. Saaristoveneet liikennöivät kolmella eri reitillä, jotka ovat liikennöivien alusten mukaan Aurora, Ilves ja Tuulikki. Mantereelta saaristoveneellä pääsee kahdella aluksella aina Otaniemestä Kivenlahteen asti. Iso-Vasikkasaari, Gåsgrund, Stora Herrö ja Rövaren ovat saaristoveneen pysähdyspaikkoja. Saaristovene liikennöi myös Pentalan kautta Pentalan saaristopäivien aikaan (16.-18.8.2013). Espoon kaupungin ulkoilusaaret ovat Iso Vasikkasaari, Korkeasaari, Stora Herrö, Gåsgrund, Tvijälp, Knapperskär, Rövaren, Rövargrundet, Kaparen, Bylandet ja Torra Lövö.

Espoossa on noin 6000 venepaikkaa, joista 1800 on yksityisessä käytössä. Espoon kaupunki omistaa kymmenen venesatamaa, joissa on yhteensä 4200 julkista venepaikkaa. Kaupunki omistaa venepaikat, mutta osaa paikoista hallinnoivat yksityiset venekerhot. Venesatamien kunnossapidosta huolehtii kaupunki. Kaupungin venesatamapaikkoja ovat Haukilahti, Kivenlahti, Laajalahti, Nokkala, Otsolahti, Sepetlahti, Soukka, Suomenoja ja Svinö. Venesatamissa on kesäisin kaupungin juomavesi ja ongelmajättepisteet. Jokaisessa satamassa toimii venekerho, joka järjestää alueen vartioinnin.

Espoossa ei ole suursatamaa jossa liikennöisi ristelyaluksia. Joissain Espoon kaupungin hallinnoimissa satamissa on vieraslaituri, mutta ei mahdollisuutta kiinnittää venettä ja yöpyä mantereella. Espoon kaupungin ulkoilusaarista vieraslaitureita on Stora Herrössä, Gåsgrundetissa ja Isossa Vasikkasaareissa. Isoon Vasikkasaareen valmistui kesällä 2013 uusi laituri noin 20 veneelle. Muita vieraslaitureita ovat Ison Vasikkasaaren ravintola Gula Villanin laituri ja Suvisaariston Laiturikioski ja Svinö Sund.

Matinkylän uimarannan yhteydessä sijaitsevasta Cafe Merenneidosta voi kuka tahansa vuokrata kanootin tai kajakin. Melomalla pystyy tavoittamaan myös ne Espoon saaret, joihin ei kulje julkista saaristoveneitä tai joihin ei pysty rantautumaan purje- tai moottoriveneellä.

Talvella mahdollisia liikkumismuotoja saaristossa ovat hiihtäminen ja luistelu. Sääolosuhteista riippuen talviluisteluratoja tai hiihtolatuja ei voida aina järjestää saaristoon. Talvisin saarilla sijaitsevat kahvilat ja ravintolat ovat kiinni Saaristokaupan yhteydessä olevaa pientä kahvilanurkkausta lukuun ottamatta. Talvisin ei tietävästi järjestetä yleisiä tapahtumia saaristossa.

Saaristo-opas, Helsingin kaupunki ja Espoon kaupunki

Rakkaudella saaristoon - kysely, Espoon kaupunkisuunnittelukeskus

www.visitespoo.fi/kokous_ ja_kongressi/ matkustus/espoossa-1_copy/ saaristoveneiden_aikataulut_copy_copy

gulavillan.fi

Saaristovene Ilves

Veneveistämö R. Tuovinen Svartholmenissa

2.2.2 RAKENNUSKANTA

Saaristossa on yksityisiä maanomistajia noin neljäsataa ja yksittäisiä tiloja tarkastelutavasta riippuen noin sata kappaletta. Saaristo on rakentunut vuosikymmenien aikana vaihtelevasti ja rakennuksia on yli tuhat kappaletta. Tällä hetkellä (vuonna 2012) saaristoon saa rakentaa ainoastaan poikkeusluvalla. Uusi yleiskaava voisi mahdollistaa rakentamisen saaristoon.

Rakennuskanta on hyvin moninaista. Se on lähinnä painottunut alkuperäisistä saaristorakennuksista ja kalastajamajoista sekä saunoista aina moderneihin suorakaiteen muotoisiin hirsihuviloihin. Suurin osa saariston rakennuksista on talous- tai saunarakennuksia. Saariston asuinrakennukset on suunniteltu loma-asuntokäyttöön ja näillä saattaa olla myös muita piharakennuksia kuten varastoja ja venevajoja. Joillain kiinteistöllä sijaitsee vain sauna.

Tyypillisiä rakennusaikakausia tai saarien maisemakuvallisia ilmiöitä ovat rakennuskannan värit, koko ja kattomuodot. Pääsääntöisesti rakennuskanta on väritykseltään punaista tai keltaista, ja katto on usein perinteinen harjakatto. Saunarakennuksissa tavallisin on pulpettikatto. Lähes poikkeuksetta kaikki saariston rakennukset ovat yksikerroksisia. Saariston vanhimmat huvilat ovat kaksikerroksisia, usein mansardikattoisia, hirsirunkoisia ja laudoitettuja rakennuksia. Kuuluisin Espoon saariston rakennus on Vasikkasaarella sijaitseva Temppelisalmen temppeli, joka on Poseidonin temppeliä jäljittelevä puinen huvimaja. Pankinjohtaja Abel Landen rakennutti temppelin vuonna 1896 häälahjaksi tyttärelleen.

*Espoon kaupunkisuunnittelukeskus:
Rakkaudella saaristoon - kysely*

*[www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/
Ulkoilu/Uimarannat](http://www.espoo.fi/fi-FI/Kulttuuri_ja_liikunta/Ulkoilu/Uimarannat)*

Yksityinen loma-asunto Espoon saaristossa

Loma-asunto / Virrat / Avanto arkkitehdit, kuva: www.archdaily.com/129977/four-cornered-villa-avanto-architects

2.1.1 LOMA-ASUNTO

Espoon saaristossa suurin osa asuinrakennuksista on yksikerroksisia loma-asuntoja. Jotkin vanhemmat huvilat 1800-luvulta ja 1900-luvun alusta ovat kaksikerroksisia. Rakennuskanta on hyvin moninaista ja vähitellen eri aikakausina rakentunutta.

Osa Espoon saariston uudemmasta rakennuskannasta maastoutuu hyvin saaristomaisemaan ja niitä on vaikea havaita mereltä lähestyessä. Tumma puu julkisivumateriaalina häviää helposti muuhun ympäristöön. Tällaiset rakennukset soveltuvat saaristoon hyvin, kun halutaan säilyttää maisema mahdollisimman muuttumattomana.

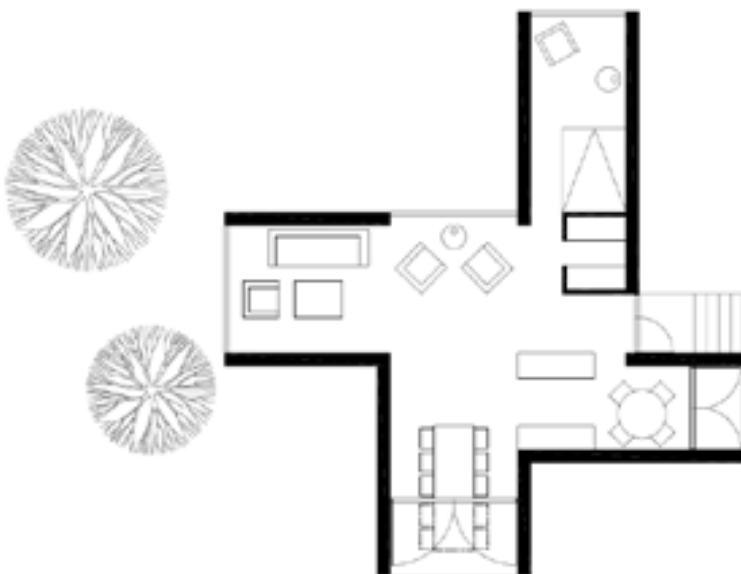
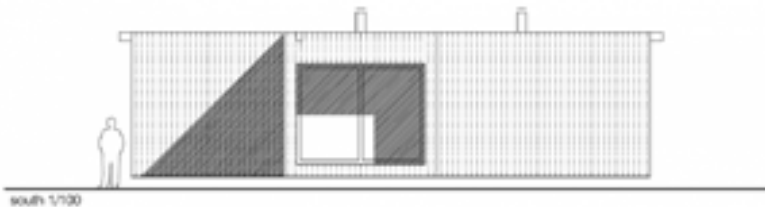
Arkkitehtitoimisto Avanto arkkitehdit on suunnitellut Virroilla sijaitsevalle saarelle Vaskiveden rantaan loma-asunnon. Asunto valmistui vuonna 2010. Tumma väritys saa ristinmuotoisen, tasakattoisen rakennuksen häviämään lähes täysin maisemaan järveltä päin katsottuna. Rakennus on puulämmitteinen ja eristetty hyvin. Rakennukseen ei tule juoksevaa vettä ja sähkö tuotetaan aurinkoenergialla.

Ilman kiinteää infrastruktuuria eli liityntää vesi- ja sähköverkkoon on rakennus ilmastoystävällisempi ja kokonaistaloudellisesti kestävä kehityksen mukainen. Tällainen loma-asunto soveltuisi hyvin Espoon saaristoon, koska se olisi helppo toteuttaa kevytrakenteisena ilman laajoja perustamisolosuhteita.

*Espoon kaupunkisuunnittelukeskus:
Rakkaudella saaristoon - kysely*

www.archdaily.com/129977/four-cornered-villa-avanto-architects

www.avan.to/Frameset.htm

Plusenergiatalo, kuva: Bright living -esite
Wingårdh Arkitektkontur

Tyypitalo Noppa, kuva: Tyypitalo Noppa -esite
Avanto arkitehdit
Wingårdh Arkitektkontur

2.1.2 Moderni tyyppiasunto

Esimerkki modernista, Espoon saaristoon mahdollisesti soveltuvasta tyyppiasunnosta on tyyppitalo Noppa. Se on Suomen kulttuurirahaston ja Ferrari Oy Ab:n pientalohanke. Rakennuksen on suunnitellut arkkitehtitoimisto Avanto Arkkitehdit Oy. Noppa on pyritty suunnittelemaan vastaamaan pientalomarkkinoiden tulevaisuuden haasteisiin. Nopasta on tehty keskimääräistä omakotitaloa pienempi, ekotehokkaampi ja muuntojoustavampi. Noppa on suunniteltu suomalaiseen maisemaan ja eri väriveriähtöihin hyödyntämällä talo saadaan sopimaan monenlaiseen ympäristöön.

Noppa on painovoimaisella ilmanvaihdon ja ekologisesti kestävällä rakenteella toteutettava luomutalo. Talon kantava runko on hirttä ja rakenne noudattaa avointa rakenneperiaatetta. Kantava pystyhirsirakenne on ulkovaipan sisäpinnassa, näkyvänä sisäpintana. Harjalinjalla on puupilarit. Talon lämmöneristeet ovat puupohjaisia maan yläpuolisissa rakenteissa. Rakenne on diffuusioavoin. Lämmöntuottojärjestelmänä on maalämpöpumppu ja lisälämmönlähteenä toimii varaava takka. Nopan kattokulma on sopiva aurinkokeräimille.

Tyyppitalo Noppa rakennetaan asukkaan yksilöllisten toiveiden mukaan. Asuinhuoneet voi sijoittaa kerroksiin haluamallaan tavalla. Talon oleskelutilat ja keittiön voi rakentaa joko maan tasoon tai toisen kerroksen korkeampaan tilaan harjakaton alle. Asukas voi valita avointa tilaa tai erillisiä huoneita tarpeidensa mukaan. Vain kiviaineisen sydänmuurin ja märkätilojen sijainti on kiinteä. Sisäänkäynti on lasitetun, katetun kuistin kautta. Talotyyppin erityinen piirre on valoisa viherhuonekulma. Toinen esimerkki modernista tyyppiasunnosta on arkkitehtitoimisto Wingårdhin suunnittelema puurakenteinen Bright Living -plusenergiatalo. Asunto kuuluu ruotsalaisen valmispientaloja myyvän A-hus -yrityksen talomallistoon. Bright Living -talotyyppijä on neljä erilaista, kaksi kaksikerroksista ja kaksi yksikerroksista vaihtoehtoa.

Wingårdhin tyyppitalo on suunniteltu tuottamaan energiaa yli oman tarpeensa. Plusenergiatalon seinät on eristetty erityisen hyvin ja ne muodostavat tiiviin vaipan rakennuksen ympärille, eikä kylmäsiltoja pääse

syntymään. Rakennuksessa on lisäksi matalaenergiaperustus, joka eristää hyvin lämpöä.

Plusenergiatalon aurinkokennot on integroitu osaksi arkkitehtuuria liittämällä ne julkisivun tummien puupaneelien päälle. Ne tuottavat energiaa esimerkiksi jääkaapin, ilmanvaihdon ja valaistuksen tarpeisiin. Lisäksi autokatoksen päälle on sijoitettu aurinkopaneeleja, jotka on täytetty nesteellä, joka varastoi auringon lämpöenergian ja tuottaa rakennukselle lämpimän veden huhtikuusta lokakuuhun. Paneelit tuottavat tarvittaessa energiaa myös lattialämmityksen tarpeisiin. Autokatoksen vinot kattopinnat pystyvät keräämään hyvin energiaa pohjoisen matalalta auringolta.

Osa plusenergiatalon lämmitykseen tarvittavasta energiasta saadaan ilmanvaihdon kautta. Pesuhuoneesta, kodinhoitohuoneesta ja keittiöstä imetään huonolaatuinen ilma pois, jonka lämpöenergia hyödynnetään. Lisäksi lämpöenergiaa saadaan talon asukkaiden ruumiinlämmöstä, erilaisten laitteiden kuten kodinkoneiden tuottamasta lämpöenergiasta ja lämminvesilattialämmityksestä, joka kytketään päälle tarvittaessa. Rakennuksen julkisivusta pitkälle ulostyöntyvät ikkunanpuitteet suojaavat korkealta auringolta kesäisin, mutta päästävät matalan talviauringon sisään. Ulokkeet suojaavat lisäksi tuulelta, sateelta ja lumelta. Rakennuksessa on käytetty matalaenergiakikunoita ja -ovia.

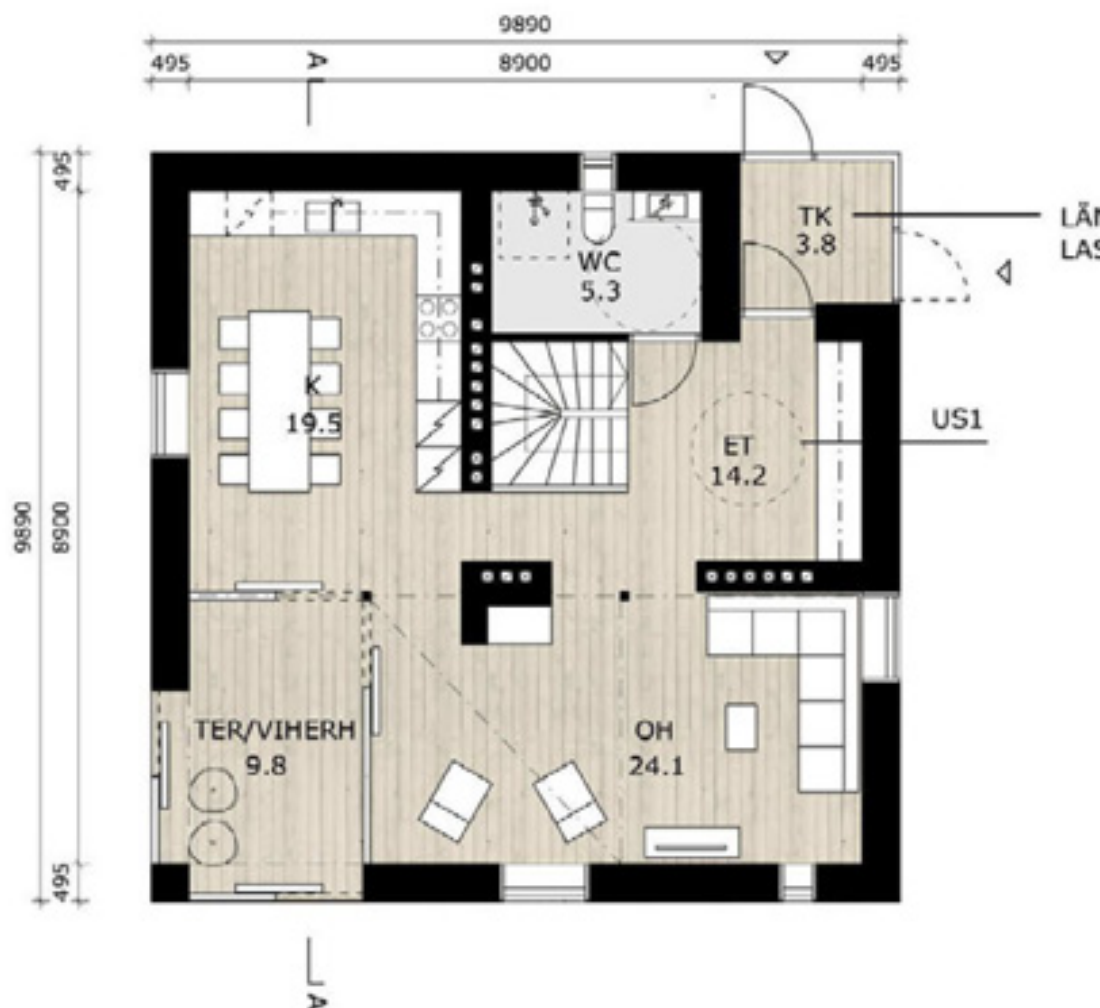
Espooseen tai erityisesti Espoon saaristoon soveltuvan tyyppitalon suunnitteleminen voisi auttaa luomaan saaristoon yhtenäistä ilmettä ja maisemaan sopivia rakennuksia. Tyyppitalo helpottaisi ekologisuuden, energiatehokkuuden ja pienviljelyn huomioon ottamisessa rakennettaessa loma-asuntoja tai asuntoja saaristoon. Tyyppitalon avulla voitaisiin edistää puurakentamisen kehitystä Espoossa.

Tyyppitalo Noppa -esite

www.avan.to/Frameset.htm

Bright Living -esite

www.a-hus.se/one-tonne-life/mer-om-husen

NOPPA

4h + k + 2x ter/viherh + kellari

Huoneistoala 146,5m² + kellari 64,5m²

Olohuoneen ja keittiön voi sijoittaa
vaihtoehtoisesti vinokattoiseen 2. kerrokseen ja
makuuhuoneet 1. kerrokseen.
Kellarin käyttötarkoituksen päättää asukas.
Kellariin voi tehdä oman uloskäynnin tontin niin
salliessa.

MITTÄMÄTÖN
SIKUISTI

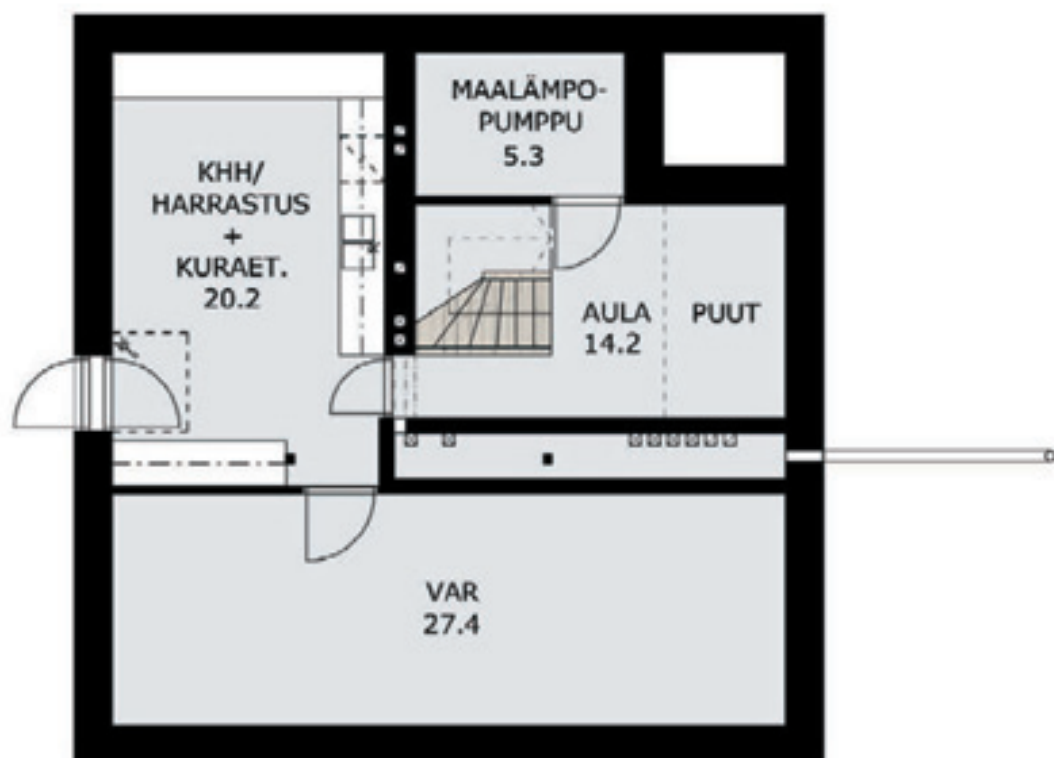
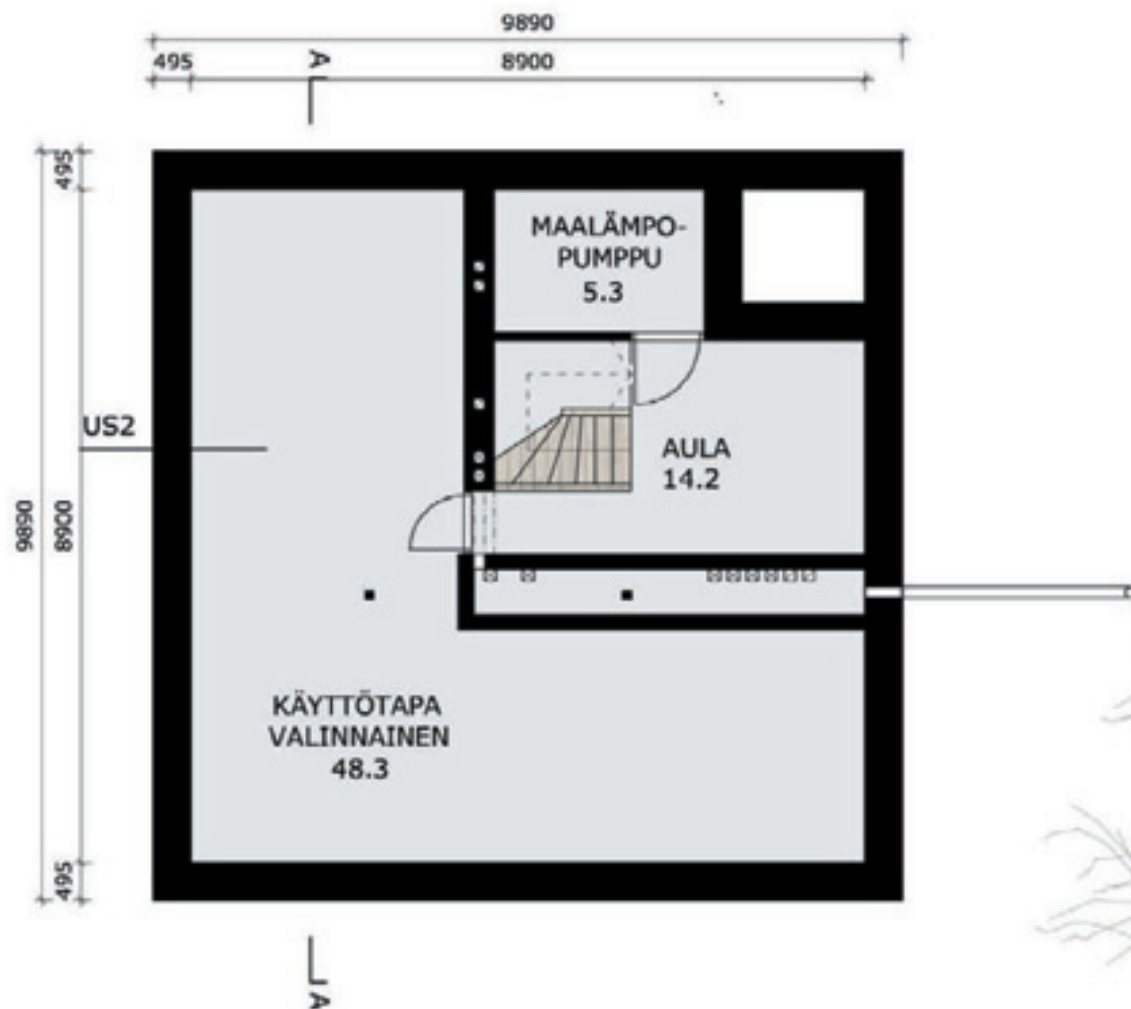
N

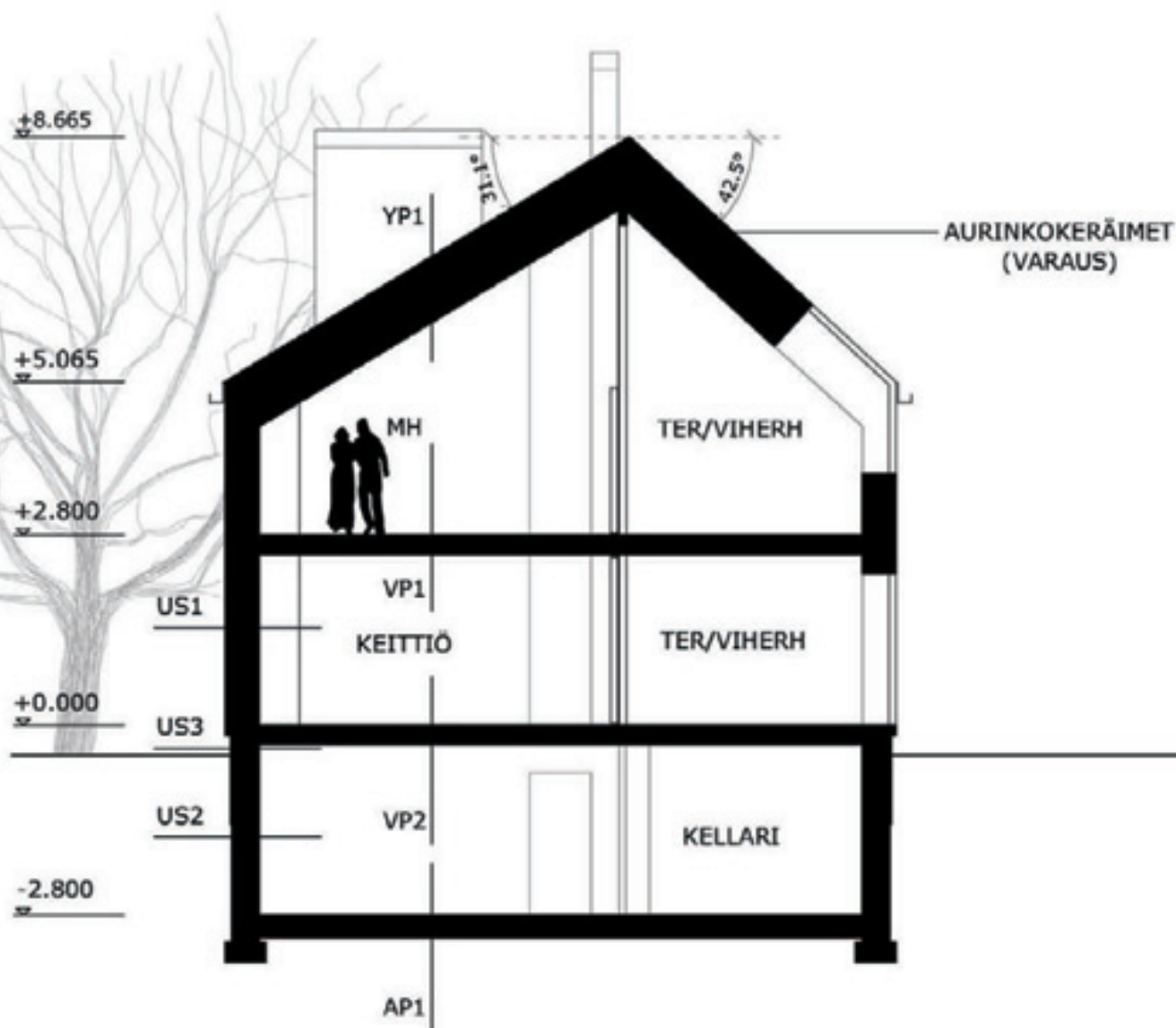

TYYPPI TALO NOPPA
KULTTUURIRAHASTON PIENTALOHANKE
POHJAPIIRUSTUKSET
1. JA 2. KERROS
AVANTO ARKKITEHDIT OY
HELSINKI

1:100

WWW.AVAN.TO
25.05.2011

LEIKKAUS A-A

TYYPPITALO NOPPA
 KULTTUURIRAHASTON PIENTALOHANKE
 POHJAPIIRUSTUS KELLARI
 LEIKKAUS A-A
 AVANTO ARKKITEHDIT OY
 HELSINKI

1:100

1:100

WWW.AVAN.TO

25.05.2011

Vuokrattavia loma-asuntoja, Lomakylä / Rånö, Tukholma, Ruotsi, kuva: www.rano.se/comers/pages

Saaristohotelli, Hotel Strandbo / Nauvo, kuva: www.strandbo.fi/fi/saaristohotellit/hotel

2.1.3 VUOKRATTAVA LOMA-ASUNTO

Espoon saaristossa on tällä hetkellä tiettävästi kaksi yksittäistä vuokrattavaa loma-asuntoa, joissa on myös mahdollisuus yöpyä. Rönnggrundissa sijaitsevan Villaflorentian vuokrauksen yhteydessä saa koko saaren käyttöönsä. Lisäksi Suvisaaristossa sijaitsee loma-asunto B&B by the Sea, joka on mahdollista vuokrata.

Suomessa loma-asuntoja on mahdollista vuokrata muun muassa laskettelukeskusten yhteydestä ja useilta leirintäalueilta ja lomakeskuksista ympäri maata. Turun saaristossa on tiettävästi kolme lomakylää, joissa on vuokrattavia loma-asuntoja.

Esimerkki vuokrattavista loma-asunnoista Turun saaristossa on Airiston mökkikylä Paraisissa. Alueella on kolme suurehkoa vuokrattavaa loma-asuntoa, joiden hinnat vaihtelevat 175 eurosta 500 euroon yöltä (vuonna 2012). Lisäksi alueella sijaitsee kolme saaristohotellia, kaksi Paraisissa ja yksi Nauvossa. Alueen palveluja ovat muun muassa ravintola, uimaranta, satama ja kesäkauppa. Lisäksi alueelta on mahdollista vuokrata neljä huvilaa esimerkiksi kokousten järjestämiseen.

Esimerkki vuokrattavista loma-asunnoista Helsingissä meren äärellä on Rastilan leirintäalueen loma-asunnot Vuosaaressa. Loma-asuntojen koot vaihtelevat neljän hengen asunnoista kahdeksan hengen asuntoihin, ja niiden hinnat vaihtelevat 69 eurosta 213 euroon yöltä (vuonna 2012). Osassa loma-asunnoista on oma sauna. Muita majoittumismahdollisuuksia alueella tarjoavat asuntoauto- ja telttailualue sekä kesähostelli Karavaani.

Rastilassa on yleinen uimaranta ja kolme vuokrattavaa, yleistä saunaa. Talvisin rannassa on avanto, jossa voi uida koko talvikauden. Muita alueen palveluja ovat polkupyörävuokraus, puistojumppa, Rastilan Kartano -kahvila, kokoustilat ja vuokrattava aitta yksityistilaisuuksia varten (vuonna 2012).

Ruotsin saarissa on lukuisia vuokrattavia loma-asuntoja ja lomakylä. Esimerkiksi Tukholman saaristoon kuuluvalla Rånön saarella on 34 vuokrattavaa loma-asuntoa, joihin mahtuu majoittumaan kahdesta neljään henkilöä. Saarella on kesäravintola, elintarvikekauppa, kaksi luonnonsatamaa veneilijöille sekä vuokrattava rantasauna.

Hiihtokeskusten lomakylissä on usein mahdollista vuokrata loma-asuntoja viikko-osakkeina. Talvikäytön lisäksi useat lomakylät tarjoavat palveluja myös kesäisin. Myös Espoon saaristossa voisi olla aktiviteetteja ympärivuoden. Esimerkiksi hyvät hiihtoladut ja luisteluradat voisivat hukutella ihmisiä vuokraamaan loma-asunnon saaristosta talvella.

Esimerkki modernista Lapin lomakylästä on Ylläksen Äkäslompolan matkailukylä. Metsähallitus Laatumaa yhdessä Lapland Hotels Oy:n kanssa järjesti vuoden 2010 aikana Suomen arkkitehtiliiton säännöin arkkitehtuurikilpailun noin 11,5 neliökilometrin laajuisen uuden matkailukylän suunnittelusta. Kilpailussa tavoitteena oli suunnitella kokonaan uusi matkailukylä, joka sisältää majoituspaikkojen lisäksi kaikki tärkeimmät palvelut.

Äkäslompolan matkailukylästä halutaan kansainvälinen, ympärivuotinen ja korkeatasoinen matkailukeskus, jonka toimivuus sekä kestävä kehityksen ratkaisut ovat edelläkävijöitä Suomessa. Äkäslompolan matkailukylän arkkitehtuurikilpailun voitti Eriksson arkkitehdit Oy ehdotuksellaan Kuura. Alueen Master Plan perustuu pääosin voittajaehdotukseen.

Ulkomainen esimerkki modernista lomakylästä on Eifeliin Saksaan vuonna 2011 tehty lomakyläsuunnitelma. Suunnitelma on tehty yhteistyössä rotterdamilaisten toimistojen Christian Müller Architects, Krill Architecture ja Archilos Plan Development välillä. Asiakkaana oli rotterdamilainen toimisto Basement project development. Projektin tavoitteena oli luoda luonnonläheinen lomakylä vatsakohtana lomakylille, jotka muistuttavat tavallista lähiötä. Suunnitelman tarkoituksena oli luoda alue, joka tarjoaa nykyaikaista ja yleistä asumista mahdollisimman luonnontilaisessa ympäristössä.

Eifelin loma-asuntoalue sijoittuu metsäiseen rinteeseen. Alueelle on suunniteltu 145 asuntoa. Rakennukset on suunniteltu aiheuttamaan mahdollisimman vähän muutoksia alueen ympäristöön ja maisemaan. Asunnot koostuvat valmiista moduuleista, jolloin alueella tehtävät rakennustyöt pystytään minimoimaan. Maisemaan on upotettu loma-asuntojen lisäksi myös kylpylä.

Viikko-osake loma-asuntoja, Ylläksen matkailukylä -suunnitelma / Äkäslompolo, Kolari / Eriksson Arkkitehdit
 kuva: www.eriarc.fi/projects/urban-planning/yllas-akaslompolo

Lomakylä-suunnitelma / Eifel, Saksa / Christian Müller Architects & Krill Architecture
 kuva: www.archdaily.com/153632/holiday-park-christian-muller-architects-krill-architecture

Espoon saaristossa on tällä hetkellä (vuonna 2012) runsaasti yksityistä loma-asumista. Lomakylä antaisi mahdollisuuden kenelle tahansa viettää lomapäiviään Espoon saaristossa. Loma-asumisen ekologisuus ja rakennusten energiatehokkuus voitaisiin ottaa huomioon lomakylää suunniteltaessa. Lomakylän yhteyteen olisi mahdollista sijoittaa muita kaikille avoimia palveluja, kuten yleinen sauna, satamapalveluja ja ravintola.

www.strandbo.fi/fi/saaristohotellit/hotel_strandbo/?p=2

www.rastilacamping.fi
Ylläksen uuden matkailukylän masterplan, selostus 30.11.2011, Laatumaa, Eriksson Arkkitehdit Oy, Destia

www.eriarc.fi/projects/urban-planning/yllas-akaslompolo

www.laatumaa.com/sivustot/laatumaa.fi/Kiinteist%C3%B6kehitys/Yllas/Sivut/default.aspx

www.luontoon.fi/ajankohtaista/tapahtumat/Sivut/Kuurastakasvaauusimatkailukyla.aspx

www.rakennuslehti.fi/uutiset/suunnittelu/23410.html

www.rano.se/comers/pages/initsite.jsp

www.archdaily.com/153632/holiday-park-christian-muller-architects-krill-architecture

www.christian-muller.com/CMA_Projects-HDP.html#

Kelluvia asuntoja kanaalissa / Malmö, Ruotsi, kuva: Saara Franzelius

Kelluva asunto / Keilaniemi, Espoo / Marinetek Oy

2.1.4 ASUNTOLAIVA

Helsingissä on tällä hetkellä tiettävästi alle kymmenen asuntolaivaa. Niitä on Hietalahden rannassa kaksi, Pohjoisrannan Halkolaiturissa yksi ja Kalasataman vierisessä Verkkosaassa ainakin neljä kappaletta. Verkkosaassa olevat asuntolaivapaikat säilyvät vuoteen 2014 asti, jolloin alueen ruoppaus aloitetaan kelluvia asuntoja varten. Aikaisemmin Helsingissä on asuttu veneissä tai laivoissa ainakin Pohjoisrannan Halkolaiturissa ja Suomenlinnassa.

Suomessa toimii vuonna 2006 perustettu helsinkiläinen Asuntolaivurit ry. Yhdistyksen tarkoituksena on edistää, ja tukea asuntolaiva-asumista vaihtoehtoisena asumismuotona Helsingissä. Sen päätarkoituksena on saada Helsinkiin yksi tai useampi asuntolaivasatama, omilla koneillaan kulkeville, katsastetuille aluksille. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on kaavoittanut Kipparlahden alueelle Herttoniemeen asuntolaivoja, kelluvia asuntoja ja uutta veneilykeskusta. Kelluvia asuntoja alueelle tulee 21 kappaletta. Helsingin kaupunginhallitus päätti 6.8.2012 Kipparlahden asemakaavan muutoksesta, joka mahdollistaa kelluvien asuntojen rakentamisen aloittamisen vuonna 2014.

Kipparlahden alueelle voidaan suunnitelmien mukaan sijoittaa perinteisiä asuntolaivoja Amiraali Cronstedtin torin edustalla olevan laivalaiturin yhteyteen. Laituri on tarkoitettu vuokrata asuntolaivojen asuntoyhtiölle tai muulle juridiselle yhteenliittymälle, joka vastaa laiturialueen kunnostuksesta ja tarvittavista teknisistä johdoista asuntolaivapaikoilta katualueen rajalle. Viranomaisten tehtävänä on arvioida, soveltuuko asuntolaiva ulkonäöltään alueelle.

Hollannissa asuntolaivoista ja muista kelluvista rakenteista on pitkäaikaisia kokemuksia. Amsterdamissa on jopa 2 500 kelluvaa asuntoa hyvinkin keskeisillä kaupunkialueilla. Koko Hollannissa kelluvia asuntoja on arvioitu olevan noin 5 000 kappaletta (vuonna 2005). Asumismuoto oli alun perin asuntopulan ilmentymä, mutta on vähitellen muuttunut tavoitellummaksi ja edustavammaksi asumismuodoksi.

Tukholman alueella Solnassa sijaitsee asuntolaiva-alue Pampas Marina-venesataman yhteydessä. Alueen vuonna 2002 vahvistuneessa asemakaavassa on varattu paikat 40 uivalle asumukselle, joista 25 saa olla kelluvia omakotitaloja ja loput paikat on varattu asuntolaivoille. Solnan asuntolaiva-alueen asunnot tulee liittää alusrekisteriin ja niille on haettava rakennuslupa.

Asuntolaiva-alueen välttämätön edellytys on aallokolta suojaisa sijaintipaikka, jossa jäät eivät pääse liikkumaan. Suojaisuus voidaan saada aikaan aallonmurtajien avulla. Kelluvat aallonmurtajat eivät tarjoa riittävää suojaa asuntolaiva-asumiselle kuin poikkeustapauksissa. Kiinteiden, riittävän tukevien ja korkeiden aallonmurtajien rakentaminen pelkästään asuntolaivoja varten nostaa merkittävästi asuntolaiva-alueen perustamiskustannuksia.

Espoon saariston mahdolliset asuntolaiva-alueet toisivat vaihtoehtoisen asumismuodon mahdolliseksi myös Espoossa. Asuntolaivoja voisi sijoittaa Espooseen satamien yhteyteen. Kelluvien asuntojen rinnalla asuntolaivat toisivat elävyyttä ja vaihtelevuutta asuinalueeseen.

Helsingin Sanomat / 12.8.2012

Helsingin Sanomat / 9.8.2012

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston selvitys: Asuntolaiva-asuminen Helsingissä / Anu Mansikka / 2005

yle.fi/uutiset/lainsaadanto_asuntolaivojen_esteena/5411712

www.asuntolaivurit.com/seura.html

ksv.hel.fi/fi/projektisivu/herttoniemi/herttoniemi

Kelluva loma-asuntokylä / Reposaari, Pori / Marinetek Oy
kuva: yle.fi/uutiset/reposaaren_kelluva_kyla_jaanee_torsoksi/5381958

Kelluva asuinalue -suunnitelma / Verkkosaari, Helsinki
kuva: Asemakaavaehdotuksen 11956 selostus 10.10.2011, Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

2.1.5 KELLUVA ASUNTO

Espoossa on tällä hetkellä yksi kelluva asuinrakennus Keilaniemessä. Espoolainen Marinetek Oy on halunnut rakentaa Keilaniemeen Suomen ensimmäisen noin 25 talon kelluvan kylän. Vuonna 2007 Espoon kaupunki jättäytyi suunnitelmat kelluvan kylän rakentamisesta. Marinetek rakensi Keilaniemeen yhden noin 80 neliömetrin kelluvan talon. Kelluva Villa Helmi on toiminut Marinetekin muiden taloprojektien mallina.

Espoon kaupunkisuunnittelukeskuksessa on suunnitteilla Otaniemeen Otarantaan joitakin kelluvia asuntoja. Asemakaavamuutosta ei kuitenkaan ole vahvistettu (elokuussa 2012). Mahdollisten kelluvien asuntojen lisäksi suunnitelmissa on korostaa alueen merellisyyttä lisäämällä rantarakentamista ja vesiliikuntamahdollisuuksia. Lisäksi Espoon kaupungin järjestämässä Finnoonsataman ideakilpailun kilpailuehdotuksissa on esitetty kelluvaa asumista Finnooseen. Ideakilpailu päättyi 4.6.2012.

Porin Reposaaressa Marina Village nimisellä loma-asuntoalueella on tällä hetkellä rakennettuna kaksi kelluvaa loma-asuntoa. Ympärivuotiseen käyttöön soveltuvat asunnot valmistuivat vuoden 2008 Porin loma-asuntomessuille. Alkuperäinen suunnitelma oli rakentaa parikymmentä taloa käsittävä taloyhteisö. Uutena tavoitteena on saada vielä neljä asuntoa toteutettua eli yhteensä asuntoja tulisi olemaan kuusi.

Myös Porin asuntomessualueen loma-asunnot ovat Marintekin kehittämiä. Reposaaressa taloponttonit on ankkuroitu paikoilleen kumikaapeli-ankkuroinnilla tai ketjuankkuroinnilla siten, että perustus liikkuu ylös ja alas veden pinnan vaihtelun mukaisesti. Näissä taloponttoneissa on valmiina Ivis-varaukset sekä mahdolliset kiinnitysosat talon liittämistä varten. Valmiit talot uitetaan lopulliselle sijoituspaikalleen ja ankkuroidaan pysyvästi paikoilleen. Lopuksi laiturirakenteisiin asennetut Ivis-liitännät kytketään kaupungin verkostoon. Reposaaressa kelluvien asuntojen rakentaminen ei vaikuta veden virtausolosuhteisiin.

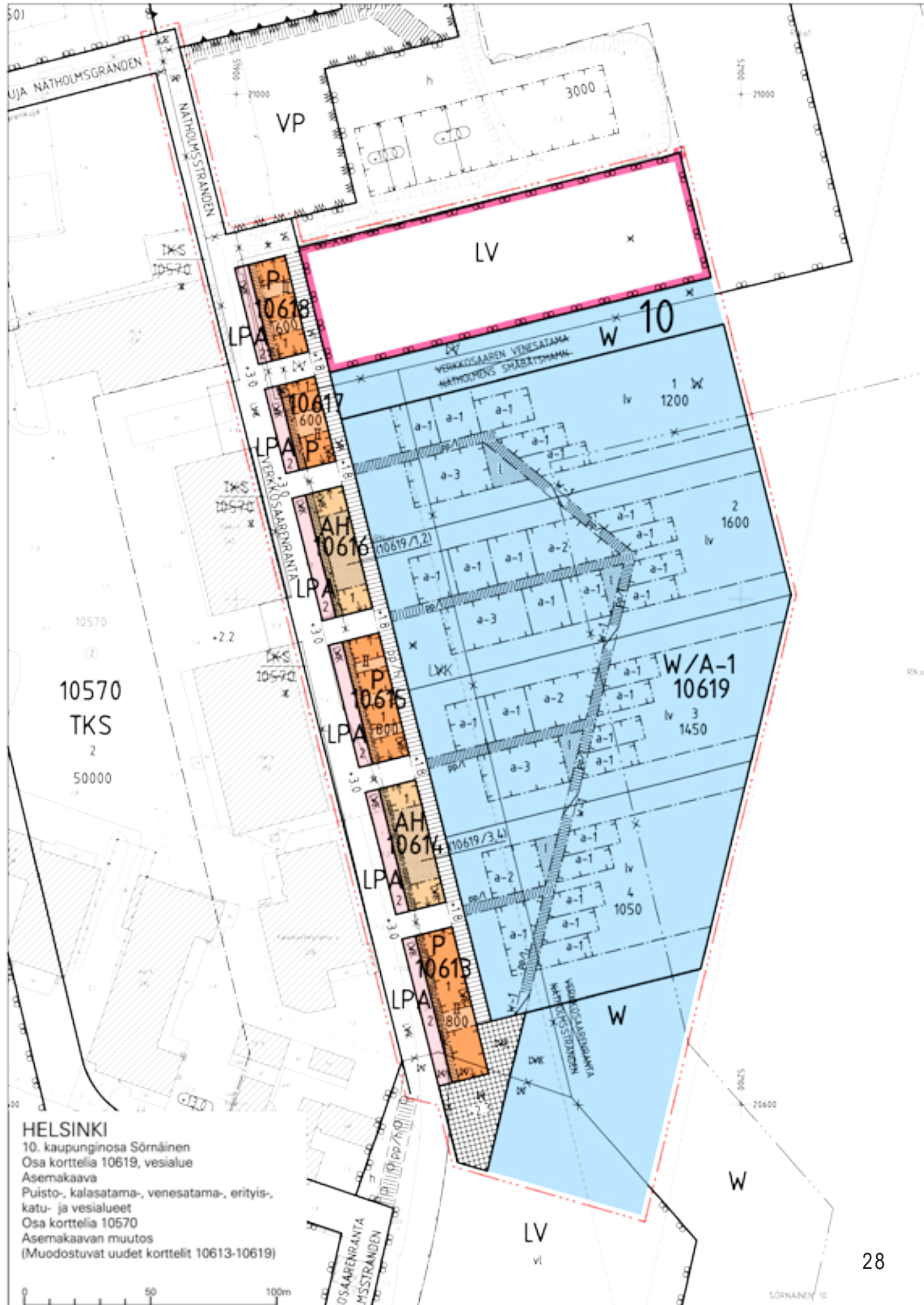
Toinen suomalainen esimerkki kelluvista asunnoista on Helsingin Verkkosaaren rakennettava asuinalue Verkkosaarenranta. Noin 500 metriä

Kalasataman metroasemasta pohjoiseen sijoittuvalle alueelle on suunniteltu Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston toimesta 41 asuntoa, jotka ryhmittyvät kelluvien laitureiden ympärille.

Verkkosaaren kelluvat asunnot rakennetaan betonirakenteisille ponttoneille tai muulle kelluvalle alustalle. Niiden keskikoon tulee olla 130 neliötä. Lisäksi kaava mahdollistaa kokonaan tai osittain veden alle sijoittuvia asumista palvelevia tiloja. Kulkuyhteydet asuntoihin toteutetaan ponttonien päälle rakennettavien yhteiskäytössä olevien laiturien kautta, joiden rakenteissa kulkee Reposaaressa asuntojen tavoin kunnallistekninen verkosto. Yhteys rantaan toteutetaan nivelillä varustetulla siilarakenteella, joka sallii vedenpinnan korkeuden vaihtelut. Verkkosaaren asuinalueen kelluvien rakenteiden suunnittelussa on otettava huomioon jää- ja tuulikuorman vaikutukset sekä aaltoilu. Helsingin kaupunkisuunnitteluvirastossa tehdään selvitys alueen aalloilusta ja kelluvien aallonmurtajien rakentamistarpeesta. Rakenteiden ankkuroinnissa meren pohjaan on otettava huomioon meren pintakerrosten pilaantuneisuus.

Ruotsissa Solnassa vuonna 2002 valmistuneessa asemakaavassa AquaVilla-tyyppisille kelluville uudisrakennuksille on haettu valmiiksi tyyppiin sidottu lupa. AquaVilla-tyyppisen kelluvan asunnon sijoittaminen Solnan asemakaavoitetulle asuntolaiva-alueelle vaatii tällöin kuntaan tehtävän sijoittamisilmoituksen. Venesatama vastaa siitä, että asunto liitetään kunnallistekniseen verkkoon.

Kelluvista asunnoista on pidemmältä ajalta kokemuksia myös muualla Tukholmassa muun muassa Djurgårdenissa. Muita pohjoismaisia esimerkkejä ovat Kööpenhaminan ja Kalmarin kelluvat asunnot. Malmön asuntomessuilla useita vuosia sitten on esitelty kelluvia omakotitaloja. Alankomaissa, missä kaikkiaan erilaisia uivia asumuksia on arvioitu olevan noin 5000 kappaletta (vuonna 2005), on asuntolaivojen lisäksi myös kelluvilla asunnoilla pitkät perinteet. Kaukaisemmista kaupungeista esimerkiksi Vancouverissa ja Seattlessa on keskustan tuntumaan rakennettu kelluvia omakotialueita.

HELSINKI
10. kaupunginosa Sörnäinen
Osa korttelia 10619, vesialue
Asemakaava
Puisto-, kalasatama-, venesatama-, erityis-,
katu- ja vesialueet
Osa korttelia 10570
Asemakaavan muutos
(Muodostuvat uudet korttelit 10613-10619)

Muita kelluvilla asuntoalueilla mahdollisesti tarvittavia lupia ovat vesialueisiin kohdistuvia muutoksia, kuten ruoppaamista tai käyttöä koskevat ympäristöluvut sekä laiturin rakentamista ja muita asemakaavallisia järjestelyjä koskevat toimenpideluvut. Sellaisilla alueilla, joilla ei ole vahvistettua asemakaavaa tai jos kaavasta halutaan poiketa, sovelletaan rakennuslupien myöntämisessä maankäyttö- ja rakennuslain ranta-alueita koskevia määräyksiä. Tällöin uudisrakentamista koskevat poikkeushakemukset ratkaisee Uudenmaan ympäristökeskus. Esimerkki yksittäisestä kelluvasta loma-asunnosta on Ontariossa Canadassa Lake Huron -järven rannalla saarella sijaitseva loma-asunto. MOS- arkkitehtitoimiston suunnittelema kelluva asunto valmistui vuonna 2005. Syrjäiselle saarelle rakennustarvikkeiden kuljettaminen, ja siellä rakentaminen olisi tullut kohtuuttoman kalliiksi. Kelluva loma-asunto pystyttiin rakentamaan kokonaisuudessaan mantereella ja kuljettamaan järveä pitkin tontille. Rakennus matkasi järvellä noin 80 kilometriä.

Kelluvat asunnot ja asuinalueet voisivat soveltua Espoon saaristoon, sillä kelluvat rakenteet eivät juurikaan estä luonnonmukaisia merivirtoja ja toisaalta rakennettaessa meren ääreen ei tarvita laajoja imeytymiskenttiä hulevesiä ajatellen. Kelluvan loma-asunnon rakentaminen saareen mahdollistaisi rakennuksen rakennustyöt mantereella ja talon uittamisen paikalleen.

Rakennuslehti / 12.9.2007

Helsingin Sanomat / 11.7.2007

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston selvitys: Asuntolaiva-asuminen Helsingissä / Anu Mansikka / 2005

*www.tekniikkatalous.fi/rakennus/ruotsi
ssa+kellutaan+jo+monessa+paikassa/
a37965*

*www.rakentaja.fi/artikkelit/1559/
lomaasuntomessut_
reposaaressa_136672008.htm*

*yle.fi/uutiset/reposaaren_kelluva_kyla_
jaanee_torsoksi/5381958*

www.marinetekgroup.com

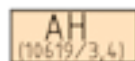
*Asemakaavaehdotuksen 11956
selostus 10.10.2011, Helsingin
kaupunkisuunnitteluvirasto*

*www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/112624-
verkkosaareen-kymmenia-kelluvia-
asuntoja*

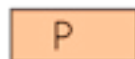
www.marinahousing.fi/reposaari

www.marinahousing.fi/fi/kehityskohteet

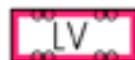
*www.mos-office.net/project/2004-7_
Floating%20House
www.archdaily.com/10842/floating-house-
mos*

Asumista palveleva yhteiskäyttöinen korttelialue. Alue on rakennettava yhtenäisen suunnitelman mukaan. Alueelle saa rakentaa leikkipaikan sekä kelluvia asuinrakennuksia palvelevia tiloja. Sulussa oleva merkintä ilmoittaa tontit, joita varten tilat tulee rakentaa.

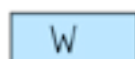
Palvelurakennusten korttelialue.

Venesatama. Alueelle saa rakentaa laitureita ja aallonmurtajia.

Autopaikkojen korttelialue.

Vesialue. Alueelle saa rakentaa laitureita ja aallonmurtajia.

Vesialueella sijaitseva korttelialue, jolle saa sijoittaa kelluvia asuntoja ja niitä palvelevia laitureita, käyntisilloja, kiinnitysjärjestelyjä, aallonmurtajia ja muita rakenteita.

2 m kaava-alueen rajan ulkopuolella oleva viiva.

Korttelin, korttelinosan ja alueen raja.

Osa-alueen raja.

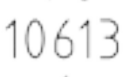
Ohjeellinen tontin raja.

Risti merkinnän päällä osoittaa merkinnän poistamista.

Kaupungin- tai kunnanosan numero.

Korttelin numero.

Ohjeellisen tontin numero.

VERKKOSAAR

Rakennusoikeus kerrosalaneliömetreinä.

Roomalainen numero osoittaa rakennusten, rakennuksen tai sen osan suurimman sallitun kerrosluvun.

Maanpinnan likimääräinen korkeusasema.

Rakennusala.

Merkintä, joka osoittaa rakennusalan, jolle saa rakentaa ainoastaan yhden kelluvan asunnon.

Merkintä, joka osoittaa rakennusalan, jolle saa rakentaa kaksi kelluvaa asuntoa.

Merkintä, joka osoittaa rakennusalan, jolle saa rakentaa kolme kelluvaa asuntoa.

Merkintä, joka osoittaa rakennusalan, jolle tulee rakentaa viheristutuksin istutettava laituri.

Kevyen liikenteen avettava silta, jonka alituskorkeuden on oltava vähintään 1,2 metriä. Sillan rakenteiden tulee olla ilmeeltään keveitä ja huolellisesti viimeistelyä.

Nuoli osoittaa rakennusalan sivun, johon rakennus on rakennettava kiinni.

Istutettava alueen osa.

Katu.

Katuaukio/Tori.

Jalankululle ja polkupyöräilylle varattu katuosio, jolla huoltoajo on sallittu.

Yleiselle jalankululle varattu alueen osa.

Yleiselle jalankululle ja polkupyöräilylle varattu tontin osa, jolle tulee rakentaa kelluvia asuntoja palvelevan vähintään 4 metriä leveän laiturin. Laituriin saa rakentaa kunnallisteknisiä johtoja ja laitteita ja sen kansitasen tulee olla vähintään 0,7 m vedenpinnan yläpuolella.

Tontin osa, jolle saa sijoittaa venepaikkoja.

Kaikkien tonttien tulee liittyä alueelliseen jätteiden putkikuljetusjärjestelmään. Ennen putkikuljetusjärjestelmän käyttöönottoa väliaikaisten jätehuoneiden tulee sijoittua AH-korttelialueen rakennuksiin.

W/A-1 -korttelialueella:

- Tulee kelluvat asunnot rakentaa vähintään 10 metrin etäisyyteen rannasta.

- Tulee kelluvien asuntojen yhteys rantaan kulkea yhteiskäytössä olevan laiturin kautta. Jokaisesta kelluvasta asunnosta tulee olla kaksi vaihtoehtoista poistumistietä rantaan.

- Yhteiskäytössä olevien laitureiden tulee olla palamatonta materiaalia.

- Kelluvia asuntoja varten rakennettavat aallonmurtajat, vedessä olevat tukipilarit, laituri- ja kiinnitysjärjestelyt, käyntisillat ja terassit eivät saa ylittää korttelialueen rajoja.

- Veden alle tai osittain veden alle rakennettavat asumista palvelevat tilat saa rakentaa asemakaavakarttaan merkityn kerrosalan lisäksi.

- Ei saa sijoittaa asuntolaitoja.

- Tulee kelluvien asuntojen ulko-oleskelutiloja suunnitella myös katoille.

- Osoitetun rakennusoikeuden lisäksi jokaisen asunnon yhteyteen saa rakentaa enintään 10 m² kokoisen kylmän ulkovaraston.

AH -korttelialueella:

- Tulee rakentaa kelluvia asuntoja palveleva leikkipaikka.

- Tulee rakentaa kelluvia asuntoja palvelevia yhteistiloja, talous-, varasto- ja huoltorakennuksia sekä teknisiä tiloja vähintään 5% niiden W/A-1 -korttelialueella sijaitsevien tonttien asemakaavakarttaan merkitystä kerrosalasta, jota AH-tontti palvelee.

- Rakennusten ja niihin liittyvien rakenteiden suunnittelussa tulee huomioida niiden kaupunkikuvallinen ja merellinen sijainti.

- Rakennuksiin on rakennettava harjakatto.

- Saa rakentaa väestönsuojan.

P-korttelialueella

- Rakennuksiin on rakennettava harjakatto.
- Yhdelle rakennusosalalle saa rakentaa korkeintaan puolet koko tontin kerrosalasta.
- Ullakolle saa rakentaa teknisiä tiloja, IV-konehuoneen ja varastoja asemakaavakarttaan merkityn rakennusoikeuden lisäksi.
- Ei saa sijoittaa toimintaa, joka aiheuttaa häiriötä viereiselle asutukselle.
- Rakennusten ja niihin liittyvien rakenteiden suunnittelussa tulee huomioida niiden kaupunkikuvallinen ja merellinen sijainti.

Autopaikkojen määrät ovat:

- kelluvat asunnot 1 ap/asunto
- toimistotilat 1 ap/200 k-m²
- myymälät 1 ap/100 k-m²
- ravintolatilat 1 ap/250 k-m²

Korttelin 10619 rakennuslupaa ei saa myöntää ennen kuin kaava-alueita suojaavat itävyylän ja metroradan meluesteet on rakennettu.

Maaperän ja sedimenttien pilaantuneisuus on selvitettävä ja pilaantuneet maa-alueet kunnostettava ennen rakentamiseen ryhtymistä.

Tällä asemakaava-alueella korttelialueelle on laadittava erillinen tonttijako.

VERKKOSAAREN KELLUVAT ASUNNOT

HAVAINNEKUVA
HELSINGIN KAUPUNKISUUNNITTELUVIRASTO 9.12.2010

Yksittäinen kelluva loma-asunto / Ontario, Canada / MOS Architects

kuva: www.archdaily.com/10842/floating-house-mos

Merenkulkijanrannan kortteli / Lauttasaari, Helsinki, kuva: kerrostalo.hel.fi/hankkeet/merenkulkijanranta

Urbaania asuinrakentamista / Kivenlahti, Espoo

2.1.6 URBAANI ASUINRAKENNUS

Espoossa rannikolla on urbaaneja asuinrakennuksia muun muassa Kivenlahdessa. Pääkaupunkiseudun saarilla on yksittäisten loma-asuntojen ja pientalojen lisäksi urbaania asuinrakentamista. Muun muassa Lauttasaari ja Kulosaari ovat muodostuneet houkutteleviksi asuinalueiksi. Monet saaret Helsingin edustalta ovat kadonneet, kun maata on täytetty saarten ja mantereiden väliin. Entisiä saaria ovat esimerkiksi Jätkäsaari ja Hernesaari, joihin Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto on kaavoittanut uusia asuinalueita.

Esimerkki urbaanista asuinalueesta saarella on Helsingin Koivusaaren suunnitteilla oleva asuinalue. Länsiväylän varteen rakentuva Koivusaari tarjoaa merellisen asuinympäristön 4000 asukkaalle ja noin 1500 työpaikkaa loistavien joukkoliikenneyhteyksien ja kevyen liikenteen raittien äärellä. Kaupunkisuunnittelulautakunta hyväksyi vuonna 2008 Koivusaaren suunnitteluperiaatteet jatkosuunnittelun pohjaksi ja päätti Koivusaaren yleisen ideakilpailun järjestämisestä. Tällä hetkellä (vuonna 2012) valmistellaan Koivusaaren osayleiskaavaa. Suunnittelualan pinta-ala on noin 58 hehtaaria, josta merialuetta on noin 46 hehtaaria ja maa-aluetta noin 12 hehtaaria. Länsiväylä halkaisee alueen keskeltä.

Koivusaaren suunnittelun tavoitteena on yleisen ideakilpailun voittaneen Sopanen-Svård -arkkitehtuuritoimiston ehdotuksen ”Kuunari” kokonaisidean säilyttäminen ja työstäminen osayleiskaavasuunnitelmaksi. Suunnitelmassa Koivusaari on saanut vapaasti polveilevan saaristomaisemaan sovitettua hahmon. Koivusaaren asuin- ja työpaikkakorttelit ovat merellisiä ja pienvenesatamat pursiseuroineen ovat tärkeä osa Koivusaaren kaupunkirakennetta. Koivusaaren keskusta muodostuu metroaseman ympärille. Suunnitelmaa on laadittu yhteistyössä kaupunkisuunnitteluviraston ja kilpailun voittaneen ehdotuksen tekijöiden kanssa.

Koivusaaren voidaan rakentaa esimerkiksi townhouse-tyyppisiä asuinrakennuksia, kaupunkivilloja tai toisaalta perinteisempiä pienimittakaavaisen kerrostalorakentamisen tyyppejä.

Vakiintuneiden asuntotyyppien lisäksi Koivusaarella on tutkittu mahdollisuutta sijoittaa alueelle asuntolaivoja, joille on varattu rantakaista alueen pohjoisosasta. Metroaseman yhteyteen on suunniteltu urbaani asuintorni, joka kohoaa Koivusaaren matalan kaupunkirakenteen yli. Lähes kaikista Koivusaaren asunnoista voidaan avata merinäköala.

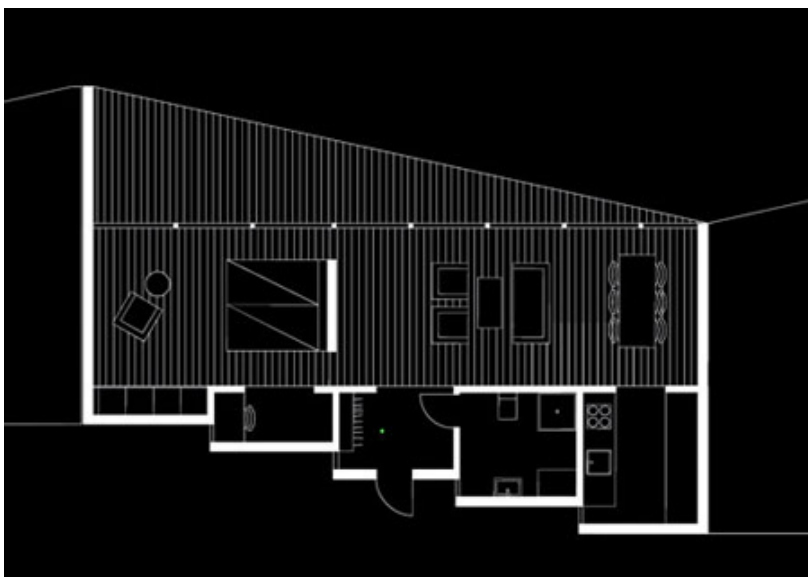
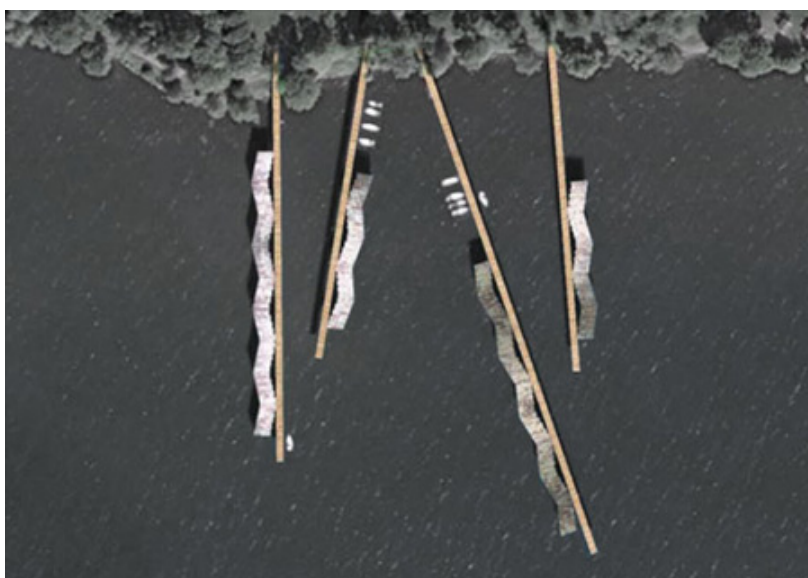
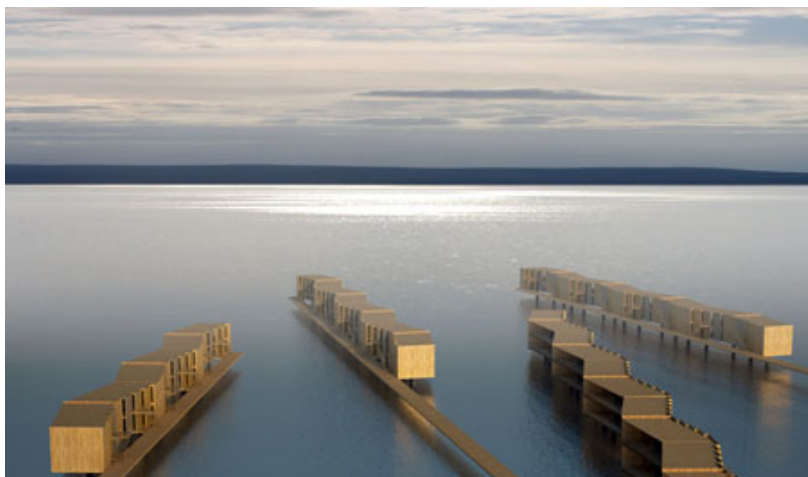
Toinen esimerkki urbaanista asuinrakentamisesta saareen Helsinkiin on Lauttasaaren osittain meren päälle rakentuva Merenkulkijanrannan kortteli. Korttelin suunnittelu alkoi vuonna 2003 ja rakentaminen 2007. Ensimmäinen osittain meren päälle rakennettava kohde valmistui vuonna 2011. Tavoite on, että alue on valmis kokonaisuudessaan vuonna 2014. Arkkitehdit NRT Oy voitti Merenkulkijanrannan kutsukilpailun. Asuintalojen rakennuttajana toimii YIT. Kortteli edustaa uudenlaista merellistä kaupunkiasumista Helsingissä. Kortteliin toteutetaan seitsemän taloyhtiötä, joita kaikkia yhdistää edistyksellinen ilmastointi-, lämmitys ja jäähdytysteknikka sekä upea sijainti. Ainutlaatuinen kortteli huipentuu rannassa kaksikerroksisiin, osittain veden päälle rakennettaviin arvoasuntoihin.

Merenkulkijanrannan korttelin tavoitteena on toteuttaa korkealaatuiset asumisolosuhteet ekologisesti kestävällä tavalla sekä luoda asukkaalle helppokäyttöinen käyttöliittymä lämmityksen, jäähdytyksen ja ilmanvaihdon ohjaukseen hyödyntäen uudenaikaisen automaatiojärjestelmän mahdollisuudet. Jäähdytyskaudella hyödynnetään merivedessä olevaa energiaa. Asukkaan käyttötottumuksia ohjataan energiaystävälliseksi järjestelmästä saatavan seurantainformaation avulla. Huoneistot varustetaan YIT Niagara automaatiojärjestelmällä, joka ohjaa keskitetysti ilmanvaihto-, lämmitys-, jäähdytys-, merivesi- ja vedenmittausjärjestelmiä. Järjestelmällä voi helpon käyttöliittymän avulla säätää tarkasti ja yksilöllisesti kaikki huoneet asukkaan oman valinnan mukaisesti.

Arkkitehtonisesti ja rakennusteknisesti Merenkulkijanrannan kortteli edustaa kunnianhimoista suunnittelua. Rakennuskokonaisuus muodostaa kampamaisen sommitelman, joka terassoituu rantaa kohden. Kaksikerroksisina rakennuksen uloimmat osat ulottuvat kolmena eri puikkona

Asuinaluesuunnitelma / Koivusaari, Helsinki / Arkkitehtitoimisto Sopanen-Svård Oy
kuva: ksv.hel.fi/fi/projektisivu/Koivusaari/Koivusaari

Asuinalue vedenpäälle -visio / Hjo, Ruotsi / Olsson & Lyckefors Arkitekter
kuva: www.olssonlyckefors.com/projects.php

laiturirakenteella meren päälle. Asuntojen myyntihinta liikkuu 400 000 ja 2 miljoonan euron välillä. Asuinneliön keskihinta rakennuksissa on noin 8 500 euroa. Kerrosalaa kohteessa on yhteensä 21 000 kerrosneliometriä ja asuntoja 225 kpl.

Toinen esimerkki laiturirakenteella veden päälle suunnitellusta asuinalueesta on ruotsalaisen Olsson & Lyckefors -arkkitehtitoimiston visio Hjo-nimiseen kylään Ruotsiin. Suunnitelman asuinrakennukset ovat kaksikerroksisia pienkerrostaloja, joiden asunnot rajautuvat pitkälaisessa rakennuksessa kääntyvän massan taitekohdissa. Asuntojen toinen sivu aukeaa kokonaan merelle laiturin puoleisen sivun ollessa suljetumpi. Arkkitehtitoimiston asiakkaana toimi Hjon kaupunki ja suunnittelun aikana tehtiin selvityksiä veden päälle rakentamisesta.

Espoon saariin mahdollisesti muodostuvaa urbaania asuinrakentamista varten täytyisi saareen rakentaa nykyistä paremmat liikenneyhteydet. Silta tai toimiva vesibussiyhteys on välttämätön kokonaisen asuinalueen tarpeisiin. Mantereen lähetyvillä olevilta saarilta voisi olla kuitenkin mahdollista muodostaa siltaa pitkin nopea liikenneyhteys metroasemalle ja sitä kautta Helsingin keskustaan.

ksv.hel.fi/fi/projektisivu/koivusaari/asuminen

ksv.hel.fi/fi/node/1227

kerrostalo.hel.fi/hankkeet/merenkulkijanranta

www.olssonlyckefors.com/projects.php

Varsasaari-yhdistyksen yleinen sauna / Varsasaari, Espoo

Lauttasauna / Saunasaari, kuva: www.saunasaari.fi/finnish/maisema_albumi.htm

Vuokrattavan Kalamajan rantasauna / Stora Herrö, Espoo
kuva: www.aisarn.fi/herro/tilat.html

2.2.1 Yleinen sauna

Varsinaista yleistä, vuokrattavaa saunarakennusta ei Espoon saaristossa ole. Espoon saariston osayleiskaavan suunnittelualueella sijaitsevalla Stora Herrön saarella on vuokrattava juhla- ja kokoustila Kalamaja, jonka yhteydessä on rantasauna. Saunaa ei kuitenkaan ole mahdollista vuokrata erikseen, jolloin saunominen on kalliimpaa kuin erillisessä vuokrasaunassa. Varsasaaren kesämaja-alueella on Varsasaariyhdistyksen ylläpitämä, yhdistyksen jäsenille tarkoitettu yleinen sauna. Helsingissä yleisiä saunoja on saaristossa ja rannikolla useita.

Helsingissä Vasikkasaaren vieressä sijaitsevassa Saunasaarella on kolme yleistä savusaunaa sekä lauttasauna. Saunojen lisäksi Saunasaarella on kokous- ja juhlatila ja keittiörakennus. Saarella toimii myös pitopalvelu. Saareen saavutaan erikseen tilattavalla taxiveneellä tai vesibussilla. Saaren on mahdollista tilata ryhmille valmiita risteilyjä ja savusaunan yhdistäviä paketteja.

Toinen esimerkki yleisestä saunasta saarella on Helsingin Pihlajasaarella sijaitseva yleinen, pieni rantasauna. Se on varattavissa kesäisin kello 15-21 (vuonna 2012). Asiakas lämmittää saunan itse. Puut ovat valmiina saunassa asiakkaan saapuessa. Saunan vuokra on 60 euroa tunnilta ja vuokranmaksu suoritetaan käteisenä henkilökunnalle varauspäivänä (vuonna 2012). Saunaan mahtuu kerralla enintään seitsemän henkilöä. Saaren ravintolayrittäjältä on mahdollista tilata ateriapalveluita ja virvokkeita saunaan.

Yleiset saunat toisivat saunomisen Espoon saaristossa mahdolliseksi kaikille. Yleiset saunat vähentäisivät tarvetta rakentaa oma sauna jokaiselle yksityiselle tai vuokrattavalle loma-asunnolle. Yleisissä saunoissa pystyttäisiin myös helpommin huomioimaan saunan ekologisuus ja energiatehokkuus.

Herrö Kalamaja - Fiskerstuga, Vaihda maisemaa -esite

www.aisarn.fi/herro/tilat.html

www.hel.fi/hki/liv/fi/Tilojen+varaaminen/Saunat/Pihlajasaari

www.saunasaari.fi/finnish/sauna.htm

Energiatieteiden keskus sauna / Kulttuurisauna / Merihaka, Helsinki
 kuva: wdchelsinki2012.fi/ohjelma/2011-11-06/kulttuurisauna

2.2.2 ENERGIA TEHOKAS SAUNA

Suomen energiatehokkain sauna on rakenteilla (vuonna 2012) Helsingin Merihakaan. Energiatehokas Kulttuurisauna on yksi Helsingin Design vuoden 2012 tapahtumapaikoista ja ensimmäinen yleinen sauna Helsingissä 50 vuoteen. Se avautuu yleisölle marraskuussa 2012 ja jää pysyvästi Hakaniemenrantaan. Saunan ovat suunnitelleet arkkitehti Tuomas Toivonen ja suunnittelija Nene Tsuboi.

Kulttuurisauna on Suomen energiatehokkain ja sen hiilijalanjälki on lähes nolla. Saunassa käytetään bioenergiaa, aurinkosähköä ja vesivoimaa. Energijärjestelmän rakentamisesta vastaa Fortum. Kulttuurisaunaa varten ei ole kehitetty uusia ratkaisuja, mutta energijärjestelmässä yhdistetään olemassa olevia ja toimiviksi todettuja innovaatioita uudelleenlaiseksi kokonaisuudeksi.

Kulttuurisauna sijaitsee Merihaassa rantapuiston päässä aikoinaan kahvilaa varten varatulla tontilla. Tilaa saunaan tulee noin 300 neliometriä, ja rakennuksen julkisivut rakennetaan puusta. Saunomaan pääsee 10-12 eurolla. Saunomisen lisäksi rakennuksessa aiotaan järjestää tapahtumia ja opetusta, esimerkiksi arkkitehtuurin workshopeja.

Puupelleteillä toimiva kiuas tuottaa löylyn sekä naisten että miesten löylyhuoneeseen. Pellettien poltossa hyödynnetään voimalaitosten käyttämää kaksivaiheista polttotekniikkaa. Kiukaan hukka- ja jälkilämmöllä lämmitetään talvella rakennuksen muita tiloja. Palokaasujen tehokkaalla talteenotolla saadaan lämmitettyä vesivaraaja. Rakennuksen viherkatolle sijoitetaan aurinkoenergiaa varaavia ohutkennoja. Aurinkoenergiaa käytetään kahvilan kylmälaitteiden ja kassakoneen toimintaan. Viherkattoa voi käyttää myös hyötyviljelyyn.

Koska kulttuurisauna sijaitsee rantaviivalla, merivesipiiriä voidaan talvella käyttää tuloilman esilämmittämiseen ja kesällä merivettä hyödynnetään tilojen viilentämisessä. Tavoitteena on, että mahdollisimman paljon saunan tarvitsemasta energiasta tuotetaan käyttöpaikassa. Silloin, kun rakennuksen oma energiantuotanto ei riitä, ostetaan sähköverkosta vesivoimaa.

Mahdollisten uusien yleisten saunojen rakentamisessa Espoon saaristoon pystyttäisiin ottamaan huomioon saunan energiatehokkuus. Yksityisillä rakentajilla tuskin on halua tai resursseja energiatehokkuuden huomioon ottamiseen, ainakaan Merihaan projektia vastaavassa mittakaavassa.

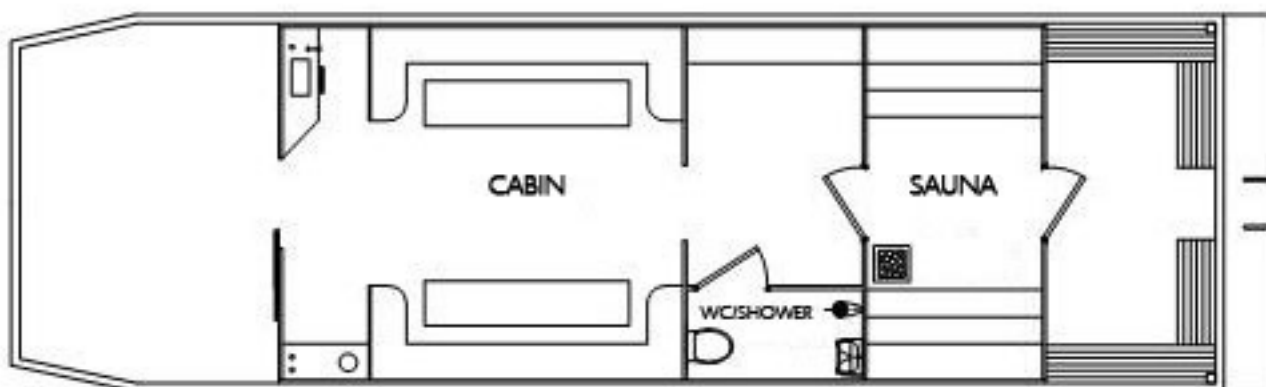
Helsingin Sanomat / 7.6.2012

wdchelsinki2012.fi/ohjelma/2011-11-06/kulttuurisauna

www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/112801-merihakaan-rakennetaan-sauna-joka-ei-saastuta

Saunaship saunalaiva Pirisaaren edustalla

2.2.3 SAUNALAIVA

Saunaristeilyjä Länsi-Helsingin ja Espoon alueella järjestää Saunaship -yritys. Risteilyt lähtevät Tammasaaren laiturista Ruoholahdesta säävarauksella arkipäivisin ja sunnuntaisin kolme kertaa päivässä. Risteilykausi kestää toukokuun alusta syyskuun loppuun.

Saunaristeilyt ovat kaikille avoimia ja kestävät 2,5 tuntia. Risteily maksaa 35 euroa henkilöltä arkisin ja 45 euroa sunnuntaisin. Aluksella on myynnissä virvokkeita, kahvia, pullaa ja voileipiä. Lisäksi Saunashipistä on mahdollista varata polttaripaketteja perjantaille ja lauantaille. Kolmen tunnin polttaristeily maksaa 400-580 euroa ajankohdasta riippuen ja sisältää saunavedet ja puut. Muita Saunashipin tarjoamia palveluja ovat muun muassa erilaiset ohjelma- ja elämyspalvelut, kokouspalvelut merellä, kuljetuspalvelut, kalastusretket ja taxivenepalvelut.

Saunashipin saunalaivaston lippulaiva on M/S Saunaship Helsinki, joka on keskittynyt merellisten elämyksien järjestämiseen saaristossa. Saunalaivaan mahtuu neljän hengen miehistön lisäksi 12 asiakasta. Alus koostuu salongista, puulämmitteisestä saunasta, wc-, suihku-, ja pukeutumistiloista, etu- ja takakannen terasseista ja pienestä keittiöstä. Lisäksi saunalaivassa on uimataso, uimaportaat, kalastusvälineet ja vapatelineet.

Espoon saaristoon saunalaivat sopivat hyvin tarjoamaan kaikille helposti mahdollisuuden saunaan saaristossa ja päästä samalla näkemään saaristoa. Saunalaiva ei muokkaa saarten ympäristöä tai lisää saarilla vierailevien määrää. Saunaristeilyt ovat kuitenkin kalliimpia ja pidempikestoisia kuin tavallisessa vuokrattavassa saunassa käynti.

www.saunaship.com

Kesämajoja Varsasaaressa Espoossa

Kesämaja Varsasaaressa Espoossa

2.3.1 PERINTEINEN KESÄMAJA

Kesämaja- ja siirtolapuutarha-alueet ovat kesäisin suosittuja vapaanajanviettopaikkoja keskellä kaupunkia. Kesämajat ovat pienikokoisia ja kevytrakenteisia rakennuksia, jotka sijaitsevat kaupungin omistamilla yleisillä virkistysalueilla. Espoon saariston osayleiskaavan alueella on yksi kesämaja-alue Varsasaaressa.

Helsingissä kesämaja-alueita on Lauttasaaressa, Kivinokassa, Vasikkasaaressa, Lammassaaressa, Satamasaaressa ja Varis- ja Pitkäluodoilla. Helsingin kaupunki omistaa myös Espoossa sijaitsevan Varsasaaren kesämaja-alueen. Helsingin kaupunki on vuokrannut maat kesämajatoiminnasta vastaaville yhdistyksille, jotka hoitavat muun muassa hallinnon ja valvovat käyttö- ja hoito-ohjeiden noudattamista. Yksittäiset vuokralaiset asioivat suoraan yhdistysten kautta. Osayleiskaava-alueella sijaitsevassa Varsasaaressa toimii Varsasaari-yhdistys ry.

Kesämaja-alueet syntyivät, kun Helsingissä vuodesta 1928 lähtien sallittiin kokeiluluontoisesti viettää uudenlaista vapaa-ajan elämää eli ihmisten sallittiin yöpyä omissa teltoissaan, ensin Varsa- ja Satamasaaressa, sitten muualla. Aluksi vain kangasteltat olivat sallittuja. Myöhemmin majat sai tehdä pahvi- ja puukuitulevyistä. Talvikaudesta 1940-41 alkaen majoja ei enää tarvinnut purkaa talveksi.

Espooseen ei ole kaavoitettu kesämaja-alueita, mutta Espoossa toimii Espoon siirtolapuutarhayhdistys, joka kesämajayhdistysten tavoin vuokraa maata kaupungilta. Kesämaja-alueista poiketen siirtolapuutarhamökeillä on omat palstat ja piha-alueet. Ainoastaan siirtolapuutarha-alueen käytävillä ja muilla yleisillä alueilla saa liikkua vapaasti. Kesämaja-alueilla sen sijaan on sallittua liikkua reittien ulkopuolella, eikä kesämajaan kuulu varsinaista omaa laajempaa piha-aluetta. Varsasaari on yleistä virkistysaluetta, jolla saa liikkua vapaasti. Alueella sijaitsee yleinen sauna ja uimaranta, mutta käytännössä palvelut ovat ainoastaan Varsasaariyhdistyksen jäsenten käytössä. Kesämaja-alueita siirtolapuutarha-alueista poiketen ei ole tarkoitettu viljelyyn.

Kesämajat ovat yleensä vuokralaisen omaisuutta, kuten Lauttasaaren

Särkiniemen kesämaja-alueella. Lauttasaaren kesämaja-alueen rakennustapaohjetta noudattamalla ei tarvitse erikseen hakea rakennus- tai toimenpidelupaa korjattaessa, laajennettaessa tai uusittaessa alueen kesämajoja. Asemakaavassa Lauttasaaren kesämaja-alueita koskevat seuraavat määräykset:

Alueen osa, jolle saa rakentaa rakennuslautakunnan rakentamistapamääräysten mukaisia kevytrakenteisia kesämajoja. Luku ilmoittaa kesämajojen enimmäismäärän. Majan kokonaispinta-ala kuisteineen saa olla enintään 14m², ja julkisivun korkeus enintään 2,4 m. Kesämajojen ympäristö tulee säilyttää mahdollisimman luonnonmukaisena, eikä sitä saa rajata aitaamalla, istutuksin, kiveyksin tai muilla keinoilla.

Uudisrakennusten ja kesämajojen tulee olla muodoiltaan, mittasuhteiltaan, rakennustavaltaan, materiaaleiltaan ja väreiltään olemassa olevaan kulttuurihistoriallisesti arvokkaaseen ympäristöön soveltuvia.

Rakennettaessa uusia kesämajoja Lauttasaareen, tulee noudattaa rakennustapaohjetta ja tyyppipiirustuksia. Majoihin saa sijoittaa tulisijan, portaat, kuistin ja varaston tai tarvikelaatikon. Kellaria tai saunaa ei saa rakentaa.

Vaikka Espoossa ei ole kaavoitettuja kesämaja alueita, on sallittua rakentaa omalle pientalotontille erillinen korkeintaan 12 neliömetrin suuruinen piharakennelma asemakaava-alueelle ja korkeintaan 20 neliömetrin suuruinen piharakennelma asemakaava-alueen ulkopuolelle. Piha-alueille saa rakentaa myös tavanomaisen leikkimökin tai pienen kasvihuoneen ilman rakennuslupaa.

Kesämaja-alueet tuovat mahdollisuuden useammalle ihmiselle päästä nauttimaan saaristosta kuin tavanomaiset loma-asuntotontit. Rannat on mahdollista säilyttää kaikille avoimina, koska kesämajoihin ei kuulu omaa tonttialuetta. Kevytrakenteisten kesämajojen rakentaminen muokkaa ympäristöä vain vähän ja mahdollistaa luonnon säilymisen koskemattomampana kuin loma-asuntoja rakennettaessa. Varsasaaren kesämaja-alue tuo Espoon saariston monien ihmisten ulottuville ja Varsasaariyhdistyksen järjestämä yhteisöllinen toiminta tuo saaristoon elävyyttä.

Helsingin kaupungin

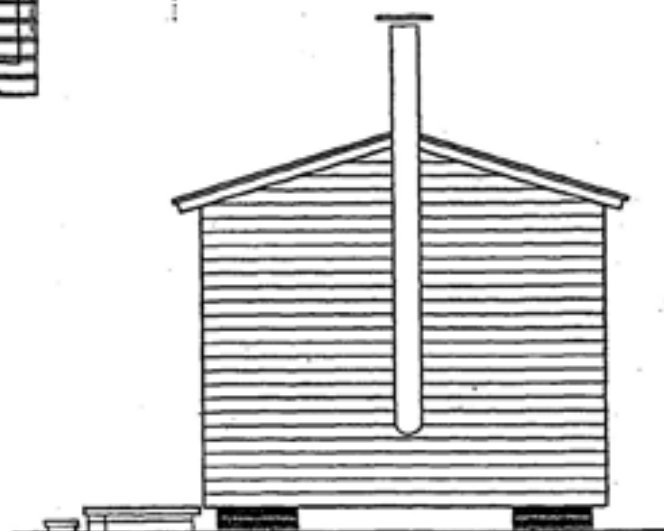
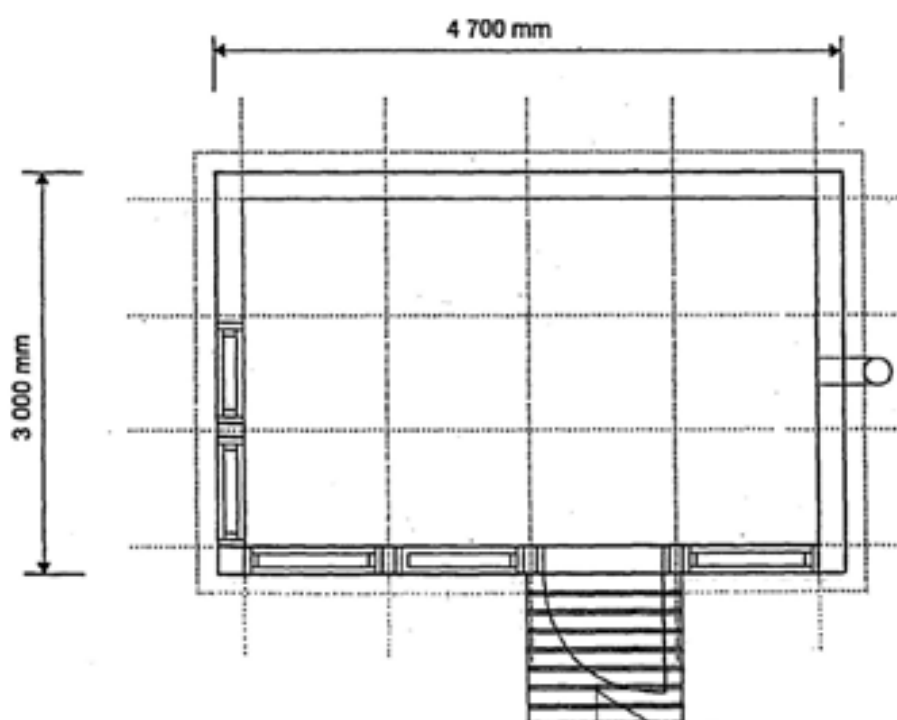
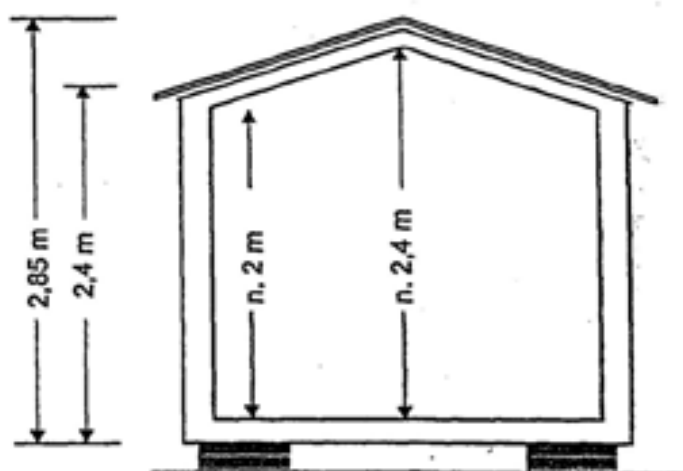
MAJA A

Pinta-ala 14 m²

Leveys: 3 000 mm

Pituus: 4 700 mm

Piirrokset 1:50 ja vaihtoehdot 1:100

rakennusvalontavirasto:
Rakentamistapaohje / Lauttasaaren
kesämajat, Särkiniemen-Veijarivuoren ja
Länsiulapanniemen lähivirkistysalueiden
kesämajojen rakentaminen

[www.hel.fi/hki/hkr/fi/Viheralueet/M_](http://www.hel.fi/hki/hkr/fi/Viheralueet/M_kit+ja+viljelypalstat/Kes_majat)
[kit+ja+viljelypalstat/Kes_majat](http://www.hel.fi/hki/hkr/fi/Viheralueet/M_kit+ja+viljelypalstat/Kes_majat)

www.siirtolapuutarhaliitto.fi

www.varsasaari.fi/?cat=1

Liite 4 Majan piirustukset,
tyyppi B 1, perusmalli

MAJA B 1

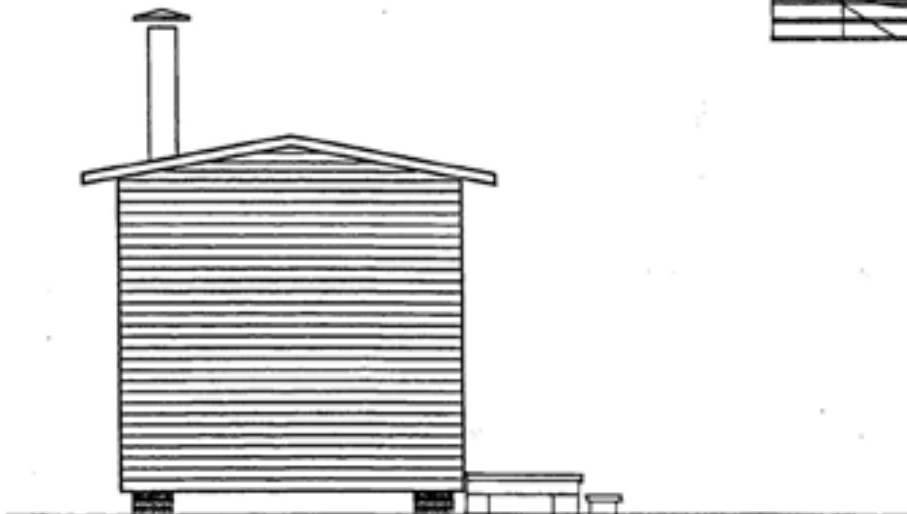
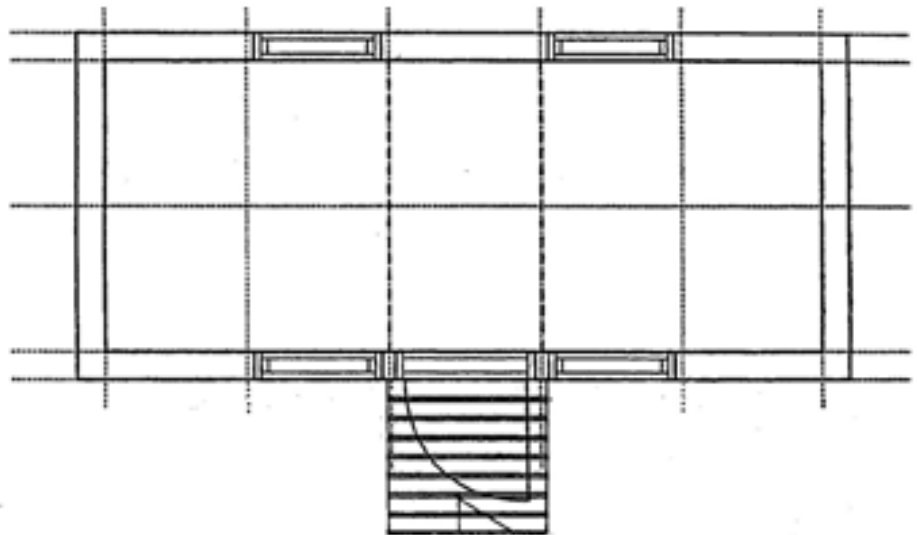
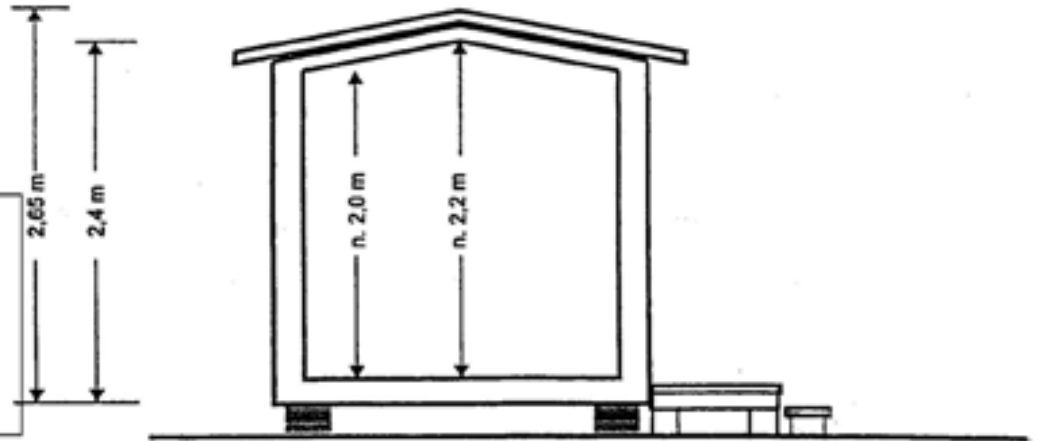
Perusmalli

Pinta-ala 14 m²

Leveys: 2 500 mm

Pituus: 5 600 mm

Piirrokset 1:50 ja vaihtoehdot
1:100

2.3.2 MODERNI TYYPPIKESÄMAJA

Espoon saariston mahdollisille uusille kesämaja-alueille tulisi suunnitella tarkat rakennustapaohjeet sekä tyyppipiirustukset. Täysin uusien rakennustapaohjeiden ja tyyppikesämajojen lisäksi perinteisiä rakennustapaohjeita noudattamalla on mahdollista saada aikaan moderni kesämaja.

Arkkitehtipariskunta Riina ja Jussi Palva (Verstas arkkitehdit) on suunnitellut ja toteuttanut Lauttasaaren kesämaja-alueelle modernin version perinteisestä kesämajasta. Maja noudattaa tarkasti Lauttasaaren kesämaja-alueen rakennustapaohjetta. Designiltaan ja mittasuhteiltaan klassista siirtolapuutarhatyyliä edustava harjakattoinen kaupunkiloma-asunto on suorakaiteen muotoinen ja seisoo säädettävien kierrejalkojen päällä. Majan seiniin on piilotettu sen verran eristeitä, että pienen takan avulla siellä voi yöpyä ympärivuotisesti. Omavaraisen majan sähkö tuotetaan aurinkopaneeleilla ja ruuanlaitto onnistuu kaasuliedellä.

Avanto Arkkitehtien suunnittelema Kekkilän vihervaja muistuttaa kooltaan ja ulkomuodoltaan perinteistä kesämajaa. Sen alkuperäisenä tarkoituksena on kuitenkin toimia asuintalon pihalla kasvihuoneena, varastona ja oleskelutilana. Vihervaja rakentuu yhdistelemällä erilaisia moduuleja. Asiakas voi valita haluamansa moduulit ja koota vihervajan ohjeiden mukaan helposti itse. Tällaisia moduuleita yhdistelemällä olisi kaupunkilaisen helppo itse suunnitella ja koota oma kesämajansa. Yhdistämällä kasvihuoneen ja kesämajan saataisiin kaupunkiviljelyä siirtolapuutarha-alueiden lisäksi kesämaja-alueille ympäristöä muokkaamatta.

Helsinkiläinen teollinen muotoilija Robin Falck suunnitteli ja rakensi itselleen pienen kesänviettopaikan järvenrannalle Sipooseen. Pinta-alaltaan vain noin 8,9 neliömetrin kesänviettopaikka valmistui vuonna 2010. Pienen pinta-alansa ansiosta majan rakentamiseen ei tarvittu rakennuslupaa. Maja koostuu oleskelutilasta, 4,6 neliömetrin suuruudesta nukkumaparvesta, sekä terassista. Falck hyödynsi majan rakennuksessa mahdollisimman paljon kierrätysmateriaaleja, ja materiaalikustannukset nousivatkin vain noin 8000 euroon.

Kesämajasta on mahdollista rakentaa helposti omavarainen. Pieni, lähinnä kesäkäytössä oleva maja ei tarvitse kovinkaan paljon energiaa, joten pienet aurinkopaneelit riittävät sähköntuottamiseen. Mahdollisen Espoon tyyppikesämajan suunnittelussa voitaisiin ottaa huomioon juuri omavaraisuus, pienen tilan tehokas käyttö ja moderni saaristomaisemaan soveltuva design.

www.verstasarkkitehdit.fi/residential/kmo

www.archdaily.com/166735/city-cottage-verstas-architects

www.mtv3.fi/jokakoti/minisaitit/artikkeli.shtml/2010/07/1152903?asuminen/ajankohtaista

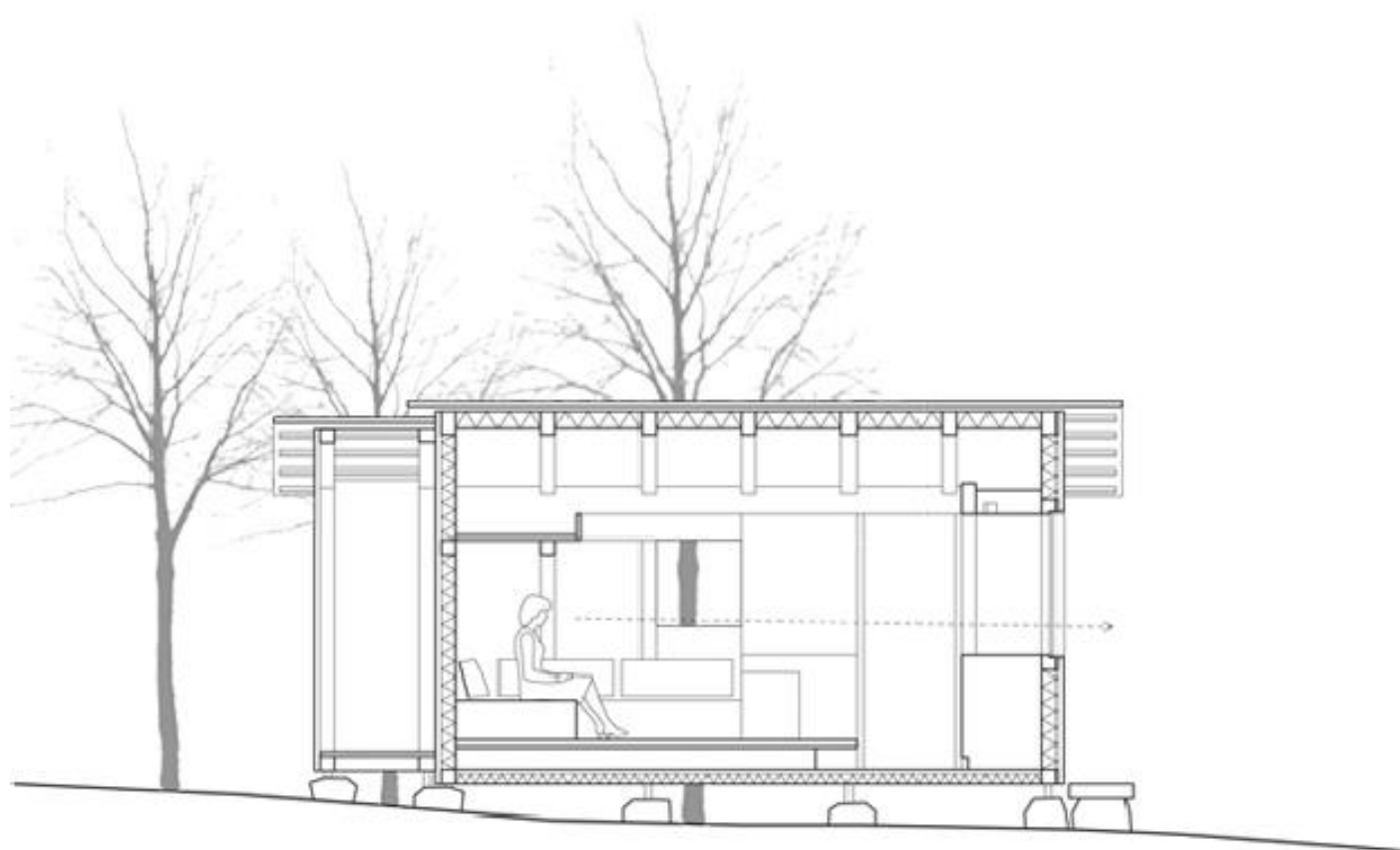
www.kekkila.fi/kotipuutarhurit/tuotteet/koti-piha-tuotteet/vihervaja

www.voice.fi/uutiset/ilmiot/suomalaista-minimokkia-kehutaan-maailmalla-ei-tarvitse-rakennuslupaa / 23.07.2012

tinyhouselistings.com/robins-micro-house

Moderni kesämaja / Lauttasaari, Helsinki / Verstas arkkitehdit
kuvat: www.archdaily.com/166735/city-cottage-verstas-architects

Pieni loma-asunto / Sipoo / Robin Falck, kuvat: tinyhouselistings.com/robins-micro-house

Veneiden tankkauspiste / Svinö, Espoo, kuva: www.galonis.com/fi/skata-marin-fi.html

Veneiden tankkauspiste / Liuskasaari, Helsinki

2.4.1 VENEIDEN TANKKAUSPISTEET JA JÄTTEENTYHJENNYS

Espoon saaristossa on yksi veneiden tankkauspiiste Suvisaaristossa Svinössä. Pääkaupunkiseudulla tankkauspiisteitä on yhteensä seitsemän. Helsingissä asemia on viisi, Lauttasaarella, Liuskasaarella, Pohjoisrannassa, Kulosaarella ja Puotilassa. Sipoossa on yksi asema Karhusaarella.

Suvisaariston Svinössä tankkauspiiste on Skata Marin -sataman yhteydessä. Veneiden polttoainemyynti toimii automaattilla vuorokauden ympäri ja palvelee huhtikuusta myöhäissyksyyn aina jäiden tuloon asti (vuonna 2012). Asema on miehitetty kesäkuusta elokuuhun kello 10-20 (vuonna 2012). Satamassa on vesipiste, jätehuolto, septi- ja pilssityhjennyspiiste sekä autopaikotus, liuska veneiden vesille laskua varten ja tukeva maatuki nostoautoille.

Svinön kotisatamassa on noin 230 venepaikkaa, joita pääosin hallinnoi Espoon kaupunki ja osaltaan Suvisaariston Navigaatioseura. Sataman yhteydessä on kioski, joka on auki kesäkuusta elokuuhun (vuonna 2012). Satamasta on mahdollista vuokrata tilapäinen venepaikka kysymällä henkilökunnalta.

Svinön lisäksi Espoon rannikolla septityhjennyspiisteitä on suurimmissa satamissa muun muassa Haukilahdessa, Suomenojalla ja Kivenlahdessa, Nuottaniemessä, Laajalahdessa ja Otsolahdessa. Vuoden 2005 alussa astui voimaan Suomen aluevesillä täydellinen käsittelemättömän käymäläjätteen päästökielto (alusjätelaki, 300/1979 ja alusjäteasetus, 435/2000). Huviveneiden osalta kielto on astunut voimaan asteittain siten, että jo 1.7.2000 lähtien on uusissa, vuoden 2000 aikana tai sen jälkeen rakennetuissa vesi wc:llä varustetuissa veneissä pitänyt olla imutyhjennysjärjestelmä.

www.marinetekgroup.com

Helsingin sanomat / 4.7.2012

www.galonis.com/fi/skata-marin-fi.html

www.pidasaaristosiistina.fi/ymparistotietoa/kaymalajatteet_ja_imutyhjennys/ohjeita_imutyhjennysjarjestelman_asennukseen

Polttoaainenjake­lulautta / Marinetek Oy, kuva: www.marinetekgroup.com/fi/palvelut+ja+tuotteet/tuotteet/satamalaiturit/kelluvat+polttoainenjake­luasemat/kelluva+polttoainenjake­lulautta/

Polttoaainenjake­lulautta / Marinetek Oy, kuva: www.marinetekgroup.com/fi/palvelut+ja+tuotteet/tuotteet/satamalaiturit/kelluvat+polttoainenjake­luasemat/bp-makea+vesi/

2.4.2 POLTTOAINEENJAKELULAUTTA

Espoossa ei ole tällä hetkellä polttoaineenjaketulauttoja. Polttoaineenjaketulautta on suomalaisen Marinetek -yrityksen kehittämä konsepti, joka tarjoaa yksinkertaisen ja kätevän ratkaisun veneiden sekä muiden pienten vesikulkuneuvojen omistajille.

Veneiden tankkaus lautalla on Marinetekin mukaan helppoa sekä ympäristön kannalta turvallista. Asemat on suunniteltu niin, että kansikorkeus on verrattaen matala. Se takaa helpon tankkauksen sekä pienemmille että isommille veneille ja minimoi polttoaineen joutumisen veteen. Kelluva polttoaineenjaketuasema ilman tankkia voidaan yhdistää mihin tahansa maalla olevaan polttoainesäiliöön.

Espooseen polttoaineenjaketulautta soveltuu, kun ei haluta rakentaa kiinteää tankkauspistettä. Lautta voidaan siirtää tarpeen mukaan paikasta toiseen, eikä se vie paljoa tilaa. Saaristossa voitaisiin siirtää polttoaineenjaketuasemaa esimerkiksi saariin, joissa sillä hetkellä järjestetään jokin tapahtuma.

www.marinetekgroup.com/fi/palvelut+ja+tuotteet/tuotteet/satamalaiturit/kelluvat+polttoaineenjaketuasetat/kelluva+polttoaineenjaketulautta

2.4.3 KELLUVA JÄTTEENTYHJENNYSASEMA

Kelluva jätteentyhjennysasema on polttoaineenjaketulautan tavoin Marinetekin kehittämä konsepti. Espoossa kelluvia jätteentyhjennysasemia ei ole. Aseman avulla pystytään laajentamaan satamapalveluja varsinaisia venepaikkoja viemättä. Se on toiminnallisesti itsenäinen kokonaisuus, joka voidaan asentaa kauemmaksi satamasta. Kokonaisuus sisältää sisäänrakennetun keräyssäiliön, jonka tyhjennys onnistuu joko tankki-autolla tai kelluvalla tyhjennysveneellä.

Kelluva jätteentyhjennysasema soveltuu Espooseen, kun ei haluta rakentaa kiinteää septitankintyhjennysasemaa. Kelluva asema ei häiritse kauemmas satamasta sijoitettuna muita toimintoja satamassa, eikä vie venepaikkoja. Sisäänrakennetulla keräyssäiliöllä varustettuna sitä voidaan tarpeen vaatiessa siirtää paikasta toiseen.

www.marinetekgroup.com/app/product/list/-/id/249

Venevaja Espoossa

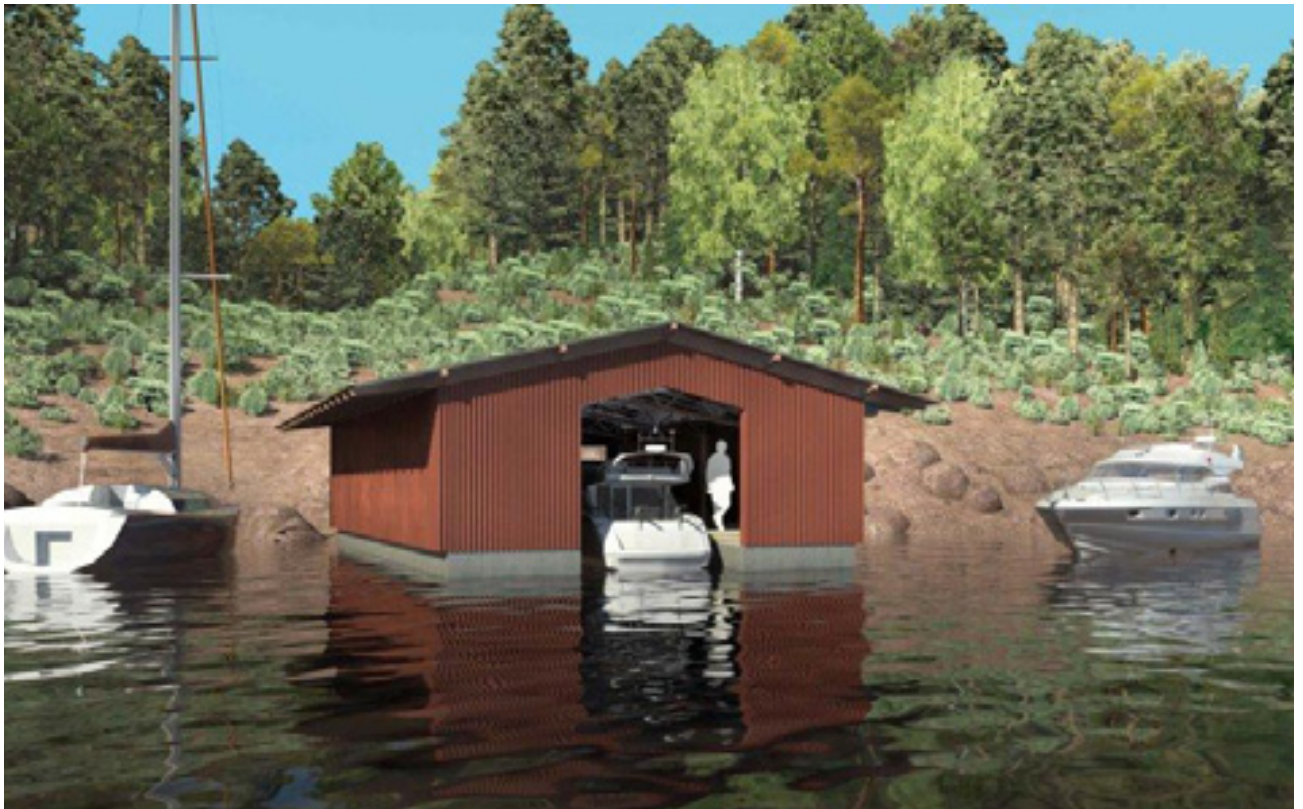
Venevaja Espoossa

2.4.4 VENEVAJA

Espoon saaristossa perinteinen veneiden sisäsäilytyspaikka on venevaja. Venevaja on usein yksityisillä loma-asuntotonteilla yhdelle tai kahdelle pienelle huviveneelle tarkoitettu suoja. Kelluviin rakenteisiin erikoistunut suomalainen Marinetek Oy on kehittänyt kelluvan venevajan.

Espoon saariston mahdollisesti rakennettavien uusien venevajojen ulkonäkö tulisi ottaa entistä paremmin huomioon. Venevajat rakennetaan aina vedenrajaan ja ovat siksi helposti näkyvillä.

www.marinetekgroup.com/fi/palvelut+ja+tuotteet/palvelut/kelluvat+erikoisratkaisut/kelluva+venevaja/

Kelluva venevaja / Marinetek oy

kuva: www.marinetekgroup.com/fi/palvelut+ja+tuotteet/palvelut/kelluvat+erikoisratkaisut/kelluva+venevaja

Venehotelli / Inkoo, kuva: venenetti.fi/uutiset/itameren-ensimmainen-venehotelli-nousi-harjakorkeuteen

Venehotelli / Inkoo, kuva: www.venehotelli.fi/etusivu

2.4.5 VENEHOTELLI

Venehotelli on moottoriveneiden säilytystila, jossa veneet varastoidaan kerroshyllyihin lämpimään sisähalliin. Näin ne ovat turvassa säältä ja ilkivallalta. Konsepti on lähtöisin Yhdysvalloista, jossa veneiden kerrossäilytys on yleistä erityisesti rannikoilla ja suurilla järviolueilla. Esimerkiksi Floridassa veneet halutaan suojaan paahtavalta auringolta, joka ei tee hyvää kansirakenteille. Veneiden talvisäilytys mahdollisuuden lisäksi venehotellin hyllypaikka voi korvata kesäisin laituripaikan.

Suomen ensimmäinen venehotelli aloitti toimintansa Inkoossa syyskuussa vuonna 2010. Venehotelli Inkoo on tarkoitettu 5-10,5 metrin moottoriveneiden säilytykseen. Säilytykseen tuleva vene saa painaa korkeintaan 8,5 tonnia. Venehotelliin mahtuu kerralla 208 moottorivenettä säilytykseen. Veneiden nostamisen omiin varastolokeroihinsa hoitaa vastapainotrukki, jossa on pitkät, pehmustetut aisat. Näin veneet voidaan laskea veteen suoraan laiturilta. Kun veneen omistaja päättää lähteä vesille, hän soittaa hotelliyrittäjälle ja ilmoittaa veneilyaikeistaan. Veneen noston tai laskun luvataan sujuvan Inkoon venehotellissa alle viidessä minuutissa. Omistajan saapuessa satamaan vene odottaa lähtövalmiina laiturissa.

Veneen säilyttäminen Inkoon venehotellissa maksaa 355 euroa metri (vuonna 2010). Esimerkiksi 6,5 metriä pitkän moottoriveneen säilytys maksaa 2500 euroa vuodessa (vuonna 2010). Hintaan sisältyvät lämpimän säilytyspaikan lisäksi veneen nosto ja vesillelasku, pohjan pesu, varastointipukit ja vartiointi. Inkoon venehotellia mainostetaan ympäristöystävällisenä vaihtoehtona. Ympäristöystävällisyyttä perustellaan muun muassa sillä, että veneiden pesuvedet puhdistetaan lähes juomakelpoisiksi usean erotuskaivon kautta. Lisäksi hotellissa käytetään ympäristöystävällisiä pesu- ja kiillotusaineita.

Helsingin Jätkäsaaren rakennettavaan merelliseen kaupunginosaan suunnitellaan Suomen toista venehotellia. Hotellista on kaavailtu 3-5 kerroksista 300 moottoriveneen säilytystilaa. Jätkäsaaren venehotellihankkeella Helsingin kaupunki pyrkii korvaamaan perinteisiä laituripaikkoja, joita Jätkäsaaren ei

saada rakennettua riittävästi alueen rajallisen rantaviivaan ja tuulisuuden vuoksi. Jätkäsaaren venehotellin rakentaminen voi alkaa aikaisintaan vuonna 2014. Inkoon venehotellissa toimiva yrittäjä on Jätkäsaaren venehotellihankkeen takana.

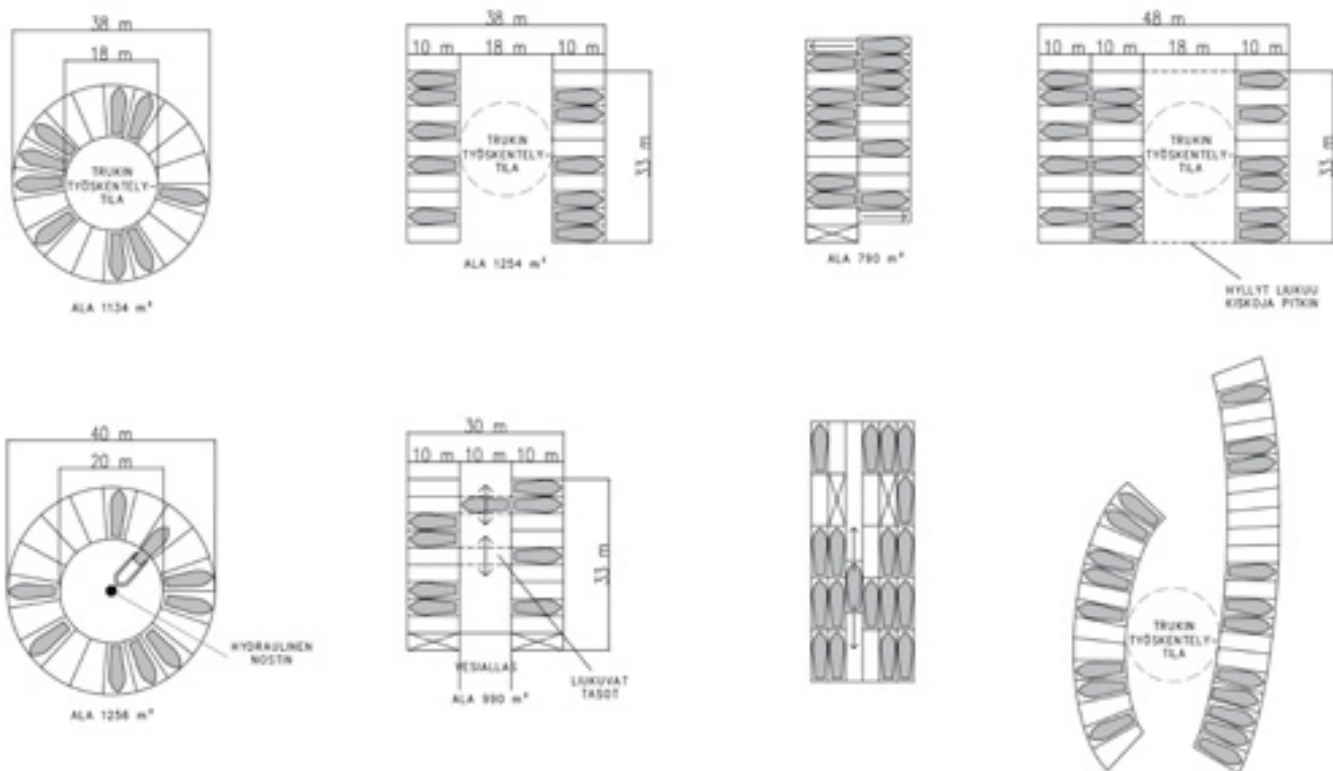
Annika Väisänen Oulun yliopiston arkkitehtuurin osastolta on tehnyt vuonna 2009 diplomityön Veneiden korkeasäilytysvarasto Jätkäsaaren. Suunnitelma on tehty Helsingin kaupungin venehotellille varaamalle tontille Jätkäsaaren. Diplomityössä on tutkittu veneiden säilytyksen ja siirtämisen tilatarvetta, mistä on syntynyt rakennuksen kahdeksikονomainen kiertyvä massa. Suunnitelma sisältää varaston 108 veneelle rakennuksen toisessa päässä ja varaston 67 veneelle toisessa. Rakennukseen on suunniteltu myös 11 asuntoa, ravintola, baari, moottoreiden huoltotila, verstaas ja parkkihalli veneilijöille.

www.venehotelli.fi/etusivu

Helsingin Sanomat / 20.2.2010

Metro / 2.4.2012

Annika Väisänen: Veneiden korkeasäilytysvarasto Jätkäsaaren, diplomityö / 5/2009 / Oulun yliopisto, Arkkitehtuurin osasto / valvoja professori Jyrko Tasa / ohjaaja Jukka Laaksonen

Veneiden korkeasäilytysvarasto -suunnitelma / Jätkäsaari, Helsinki / Annika Väisänen / Diplomityö

kuva: Veneiden korkeasäilytysvarasto Jätkäsaareen, diplomityö / 5/2009 / Oulun yliopisto, Arkkitehtuurin osasto / valvoja professori Jyrko Tasa / ohjaaja Jukka Laaksonen

Saarisatokauppa / Suvisaaristo, Espoo

Kauppalaiva Christina / Sipoo, Helsinki, Porvoo

kuva: yle.fi/uutiset/suomen_viimeinen_kauppalaiva_seilaa_helsingin_ja_sipoon_vesilla/1804071

2.5.1 SAARISTOKAUPPA

Espoon Suvisaaristoon perustettiin kauppa alun perin vuonna 1929. Nykyisellä paikallaan osoitteessa Suvisaarentie 23 se on toiminut vuodesta 1965. Vielä vuonna 2011 tuolla paikalla sijainnut Sjöbergin kauppa suljettiin joulukuussa. Uusi omistaja avasi kaupan kesällä 2012 nimellä Saaristokauppa. Kauppa on auki joka päivä sekä kesällä että talvella (vuonna 2012). Kauppias Kristina Tukiainen toivoo kaupasta kyläläisten ja ohikulkijoiden kohtauspaikkaa talvellakin. Kaupan nurkassa on myös pieni kahvila.

Helsingin Karhusaaressa toimii Karhusaaren kauppa. Kauppa on auki joka päivä toukokuusta syyskuuhun ja muina aikoina vuodesta perjantaista sunnuntaihin (vuonna 2012). Kaupan kanssa samassa rakennuksessa toimii kahvila terassilla. Kaupan laiturissa on veneille tankkauspisteet. Elintarvikkeiden lisäksi kaupassa myydään kemikaalituotteita, öljyjä, hiiliä ja polttonesteitä. Kauppaan pääsee autolla.

Etenkin veneilijöiden kannalta tankkauksen, ruokaostosten ja kahvilassa käynnin yhdistäminen lisää kaupan houkuttelevuutta. Nykyiseen Suvisaariston Saaristokauppaan pääsee myös autolla, mutta kaupan edessä on tilaa vain korkeintaan kahdelle veneelle. Veneilevät lomalaiset voisivat olla kaupalle hyvä asiakaskunta. Mahdollisiin uusiin kauppoihin Espoon saaristossa olisi mahdollista yhdistää näitä eri toimintoja Karhusaaren kaupan tavoin.

Helsingin Sanomat / 26.6.2012

kauppalaivachristina.websites.fi

2.5.2 KAUPPAVENE

Suomen viimeinen kauppalaiva on Helsingin, Sipoon ja Porvoon saaristossa liikennöivä Kauppalaiva Christina. Muutama vuosikymmen sitten Sipoossa käytiin vielä kauppaa useamman kauppaveneen voimin. Kauppalaiva Christinaa ja Karhusaaren kauppaa pyörittävä suku on toiminut kauppiaina saaristossa 1940-luvulta lähtien.

Kauppalaiva Christinan kotisatama on Sipoossa Karhusaaressa. Karhusaaren kauppa toimii kauppalaivan tukikohtana tavarantoimituksen, laivan päivittäisen pakkaamisen ja tuoretavaroiden säilyttämisen vuoksi. Kauppalaivan olisi erittäin vaikea toimia ilman yhteistyötä kiinteän kaupan kanssa.

Kauppalaiva Christina on liikenteessä kesäisin kuutena päivänä viikossa kolmella eri reitillä. Christinan kierros kulkee päivän mittaan yli 20 laiturin kautta. Alus pysähtyy muun muassa Kaunissaarella, joka on suosittu Helsingin omistama virkistysaari Sipoossa.

Kauppalaivasta on mahdollista ostaa kaikki päivittäistavarat, elintarvikkeet, juomat, multaa ja tarvittaessa tilaustuotteita, kuten pieniä määriä rakennustarvikkeita. Osa Sipoon ulkosaariston asukkaista elää kesän täysin laivan kuljettamien tarvikkeiden varassa. Suurimman osan kauppalaivan asiakaskunnasta muodostavat kuitenkin saaristossa mökkeilevät, veneilevät ja telttailevat lomalaiset.

Kauppaveneen liikennöinti Espoossa vähentäisi saaristossa vierailevien ja asuvien tarvetta poistua saarelta noutamaan elintarvikkeita ja tai muuta tavaraa mantereelta. Rakennustarvikkeiden kuljetus kauppaveneessä poistaa selkeästi turhan matkustamisen edestakaisin.

kauppalaivachristina.websites.fi

yle.fi/uutiset/suomen_viimeinen_kauppalaiva_seilaa_helsingin_ja_sipoon_vesilla/5590131

Kesäravintola Gula Villan / Iso Vasikkasaari, Espoo

Kahvila vanhassa kalastajamajassa / Iso Vasikkasaari, Espoo

2.5.3 RAVINTOLAT JA KAHVILAT

Espoon saaristossa Iso Vasikkasaarella on yksi kesäisin auki oleva kahvila ja yksi ravintola. Iso Vasikkasaari on kaikille helposti saavutettavissa saaristoveneellä. Ravintola Gula Villan onkin auki saaristoveneiden liikenteen aikana tiistaista sunnuntaihin kello 12-21 (vuonna 2012). Ravintola Gula Villan toimii vanhassa huvilassa ja saaren kahvila vanhassa kalastajatuovassa.

Espoon rantaraitin yhteydessä mantereella on useita ravintoloita ja kahviloita. Otsolahdessa venesataman yhteydessä toimii kesäisin kahvila ja kesäterassi Cafe Ankkuri. Haukilahden venesataman yhteydessä toimii puolestaan ravintola Haukilahden paviljonki, joka on auki vuoden ympäri. Mellstenin uimarannalla myös Haukilahden venesataman läheisyydessä toimiva Café Mellsten on auki ympärivuotisesti. Toppelundin uimarannan yhteydessä toimii vanhoihin pukukoppitiloihin kunnostettu pieni kesäkahvila Cafe Bella. Matinkylän uimarannalla on Café Merenneito, joka on auki ympäri vuoden. (vuonna 2012)

Esimerkki modernista rantakahvilasta Helsingissä on vuonna 2011 toimintansa aloittanut Mattolaituri. Nimensä terassikahvila on saanut sijainnistaan vanhojen mattolaitureiden lähellä Kaivopuiston rannassa. Kahvilan kattoterassilta avautuu näkymät Harakan ja Uunisaaren ohi horisonttiin asti. Kahvila on auki vuoden ympäri joka päivä (vuonna 2012).

Espoon saariston vanhat huvilat ja kalastajatuovat soveltuvat hyvin ravintolan tiloiksi, kun halutaan tuoda vanha saaristolaistunnelman kaikkien koettavaksi. Espoon Iso Vasikkasaaren ravintola ja kahvila eivät kuitenkaan tarjoa näkymiä merelle toisin kuin useat Espoon merenrantakahvilat. Espoon saariston mahdollisesti rakennettavat uudet kahvilat ja ravintolat voisivat sijaita meren äärellä ja tarjota asiakkaille upeat saaristomaisemat. Kelluva kahvila tai terassi olisi mahdollista sijoittaa meren päälle. Kattoterassin avulla saataisiin kahvilaan pitkiä näkymiä merelle. Saariston Ravintolan kannattavuus vaatii kuitenkin melko hyvät kulkuyhteydet saaristoveneellä, siltä pitkin tai mahdollisesti vierasvenesataman. Talvisin auki oleva ravintola tarvitsisi todennäköisesti tieyhteyden.

gulavillan.fi

www.visitespoo.fi/matkailuopas/syo_ja_juhli/ravintoloita_ryhmille?id=vasikkasaaren+kahvila-924

www.visitespoo.fi/matkailuopas/syo_ja_juhli/kahvilat?id=caf%C3%A9+merenneito-912

www.visitespoo.fi/matkailuopas/syo_ja_juhli/kahvilat?id=cafe+bella-556

www.haukilahdenpaviljonki.fi/www

www.mattolaituri.com/fi/yhteystiedot

www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/49966-kaivopuiston-ranta-sai-uuden-kahvilan-omakaupunki.hs.fi/paakaupunkiseutu/uutiset/kahvila_mattolaituri_on_avattu_kaivopuistossa/

ursula.fi/kaivopuisto/site.php?page=131

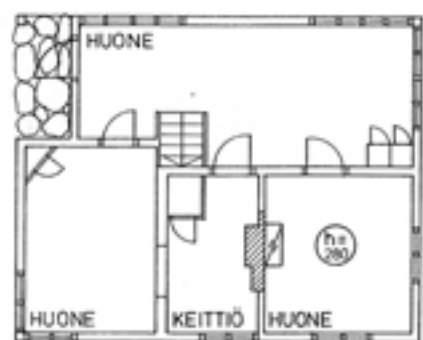

Saaristoravintola Paven / Pentala, Espoo

Kahvila Mattolaituri / Kaivopuistonranta, Helsinki
kuvat: www.mattolaituri.com/fi/yhteystiedot

I - KERROS

II - KERROS

2.5.4 TILAUSRAVINTOLA

Espoon saariston osayleiskaavan alueella on kaksi tilausravintolaa, joissa voi järjestää erilaisia tapahtumia, juhlia ja kokouksia. Pentalan sijaitsee purjehdusseura Esbo Segelföreningenin paviljonki, jossa toimii saaristoravintola Paven. Toinen tilausravintola on Stora Herrössä sijaitseva Kalamaja.

Purjehdusseuran Paviljongin on suunnitellut arkkitehti Sigurd Frosterus ja se on toiminut yhtäjaksoisesti saman seuran paviljonkina lähes sata vuotta. Pentalan saaristoravintola Paven on yleisesti auki kesäaikaan iltaisin keskiviikosta sunnuntaihin. Tavallisen menun lisäksi Pavenista on tilattavissa hää- ja ryhmämenu. Häämenu maksaa 52 euroa ja tavallinen ryhmämenu 39 euroa. Keskiviikkoisin ravintolassa on ”klubi-ilta”, jolloin pöytävarauksia ei oteta vatsaan.

Vaikka Pentalan saaristoravintola Paven on yleisesti auki kesäaikaan, on ravintola tällä hetkellä (vuonna 2012) lähinnä purjehdusseuran jäsenten tavoitettavissa. Paviljongin viereinen laiturin on purjehdusseuran käytössä. Huonon saavutettavuuden vuoksi Paven sopiikin muille kuin seuran jäsenille paremmin erilaisten yksityistilaisuuksien järjestämiseen. Paviljongille on kuitenkin mahdollista tilata vuorovene, joka kulkee torstaista lauantaihin kello 18.15 ja sunnuntaisin kello 13.15 Suinoonsalmesta.

Saaristoravintola Pavenin asiakaskunta on kuitenkin laajentumassa, sillä Pentalaan on rakenteilla yleinen 20 veneen laiturin Saaristomuseon yhteyteen. Myös saaristoveneet alkavat kulkea Pentalan kautta museon valmistuttua vuonna 2014.

Toinen Espoon saariston tilausravintola Kalamaja sijaitsee Stora Herrön saarella ja sitä voi ainoastaan vuokrata yksityiseen käyttöön. Kalamajassa on tupa, takkahuone, kaksi huonetta yläkerrassa, keittiö ja ulkokuusi. Erilliseen rantasaunaan mahtuu kerralla kymmenen henkilöä. Tilan vuokra on arkisin 200 euroa tunnilta ja viikonloppuisin 100 euroa tunnilta (vuonna 2012). Saunatarpeet maksavat kymmenen euroa henkilöltä.

Stora Herrö on yksi Espoon ulkoilusaarista ja sinne on mahdollista saapua omalla veneellä

tai saaristoveneellä. Saarella on sekä kiinnityslenkkejä että pieni vierasvenesatama. Kalamajan vuokraamisen yhteydessä on mahdollista kuitenkin varata maksullisia kuljetuksia majalle purjehtien tai taxiveneellä. Paketti, johon sisältyy purjehdus Helsingistä Herrön Kalamajalle 50-jalkaisella purjeveneellä, sauna ja saaristopöytä sekä paluu Ö-Taxilla maksaa 1950€.

Espoon saaristo on erinomainen paikka erilaisten tilaisuuksien järjestämiseen. Tavallisten ravintoloiden ja vuokrattavien loma-asuntojen lisäksi suuremmat vuokrattavat tilat antavat mahdollisuuden tapahtumien järjestämiselle. Helppo saavutettavuus ei ole välttämätöntä etukäteen suunnitellun juhlatilaisuuden kuten häiden onnistumiseksi. Tilausravintolat eivät kuitenkaan tarjoa tilaisuutta spontaanimpaan juhla-iltaan.

Herrö Kalamaja - Fiskerstuga, Vaihda maisemaa -esite

www.aisarn.fi/herro/tilat.html

www.paven.fi

Penttälän saaristomuseo / Penttälä, Espoo

2.5.5 MUSEO

Espoon osayleiskaavan suunnittelualueelle avataan Pentalan saaristomuseo kokonaisuudessaan vuonna 2014. Tällä hetkellä museo on osittain auki yleisölle kolmena päivänä kesällä Pentalan saaristopäivillä. Museo sijaitsee Pentalan saarella ja se on osa Espoon kaupunginmuseota. Saaristomuseo on Espoon ja Uudenmaan saariston ja rannikon elämään ja ihmisiin keskittyvä historiallinen museo. Valmistuttuaan se toimii aktiivisesti kesäisin ja järjestää näyttelyn lisäksi työnäytöksiä, leirejä, retkiä ja työpajatoimintaa.

Museoalueeseen kuului 14 perusparannettavaa rakennusta, joiden rakennustöitä on aloitettu tehdä kesäkausina. Työt alkoivat vuonna 2010 ja jatkuvat vuoteen 2014. Rakennukset ovat kuuluneet vanhaan kalastajakylään. Niistä kymmenkunta tulee Saaristomuseon käyttöön ja muutama rakennus vuokrataan. Museon toiminta edellyttää yhtä ympärivuotista toimihenkilöä ja kesä kautena yhtä avustajaa.

Saaristoveneiden on tarkoitus alkaa liikennöidä Pentalaan museon valmistuttua. Tällä hetkellä saaristoveneet pysähtyvät Pentalassa Pentalan saaristopäivien aikana. Pentalan järven kiertävä ja Diksandin luonnon uimarannalle johtavat polut on tarkoitus kunnostaa.

Pentalan saaristomuseo on järjestänyt kesäisin kolme päivää kestävästä Pentalan saaristopäivät -tapahtuman. Tapahtumaan on päässyt julkisella saaristoveneellä tai purjehdusseuran Esbo Segelföreningen jäsenenä omalla veneellä seuran laiturille. Saaristopäivien ohjelmaan kuuluu muun muassa (vuonna 2012) opastettu kävelyretki, Saaristomuseon näyttelyitä, luentoja ja työnäytöksiä. Saaristoravintola Pavenista on mahdollisuus ostaa keittolounasta.

Saaristomuseon ja saaristoveneen kulkiessa Pentalan kautta museon lisäksi myös Saaristoravintola Pavenin kävijämäärät mahdollisesti lisääntyvät. Ravintolan aukioloaikoja voi olla mahdollista lisätä nykyisestä. Tällä hetkellä (vuonna 2012) Paven on auki kesäaikaan iltaisin keskiviikosta sunnuntaihin. Muun yleisen toiminnan lisääminen Pentalaan olisi helppoa saaristoveneen ansiosta.

[www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Rakentaminen/Kaupunki_suunnittelee_rakentaa_ja_yllapitaa/Ajankohtaisia_toimitilahankkeita/Pentalan_saaristomuseo/Pentalan_saaristomuseo\(5215\)](http://www.espoo.fi/fi-FI/Asuminen_ja_ymparisto/Rakentaminen/Kaupunki_suunnittelee_rakentaa_ja_yllapitaa/Ajankohtaisia_toimitilahankkeita/Pentalan_saaristomuseo/Pentalan_saaristomuseo(5215))

Pentalan Saaristopäivät -opas

Kelluva uimala / Kööpenhamina, Tanska / Marinetek Oy
kuvat: www.marinetekgroup.com/app/gallery/gallery/-/dir_id/118

2.5.6 UIMALA

Espoossa ei tällä hetkellä (vuonna 2012) ole yhtään uimalaa. Espoon saaristossa on useita yleisiä uimarantoja erityisesti mantereella. Helsingissä uimaloita ovat Eläintarhan alueella sijaitseva Uimastadion ja Kumpulan maa-uimala. Kumpikaan Helsingin uimaloista ei sijaitse merenrannassa.

Kööpenhaminan keskustassa satama-alueella sijaitsee suomalaisen Marinetekin toteuttama kelluva uimala. Harbour Bathing (Havnebad) -uimala avattiin vuonna 2002. Uimalaan mahtuu kerralla noin 600 ihmistä. Kelluva uimala tarjoaa mahdollisuuden uida puhtaassa ja makeassa vedessä ulkoilmassa aivan Kööpenhaminan keskustassa.

Kelluvat uimalat tulevat yhä suositummiksi modernissa kaupunkiympäristössä. Suomalainen Marinetek Oy tekee erilaisia kelluvia uimaloita sisältäen huoltorakennukset, kahvilat, hyppytornit ja makean veden puhdistus- ja käsittelyjärjestelmän sekä veden lämmitysjärjestelmän. Marinetekin uimaloiden koko vaihtelee pienistä altaista valtaviin kokonaisratkaisuihin, joihin mahtuu 10 000 kävijää päivässä.

Toinen esimerkki meren päälle rakennetusta uimalasta on ruotsalaisen White- arkkitehtitoimiston suunnittelema uimala. Se valmistui Kastrupiin Tanskaan vuonna 2004. Kastrupin uimalassa asiakkaat uivat tavallisessa merivedessä. Sinne on vapaa pääsy mihin vuorokauden aikaan tahansa. Tavallisesta uimarannasta se eroaa tarjoamalla uudenlaisen ympäristön perinteisille uimarannan aktiviteeteille. Uimalassa on uimahyppytasanne ja erillinen tila sekä rauhalliselle iltauinnille että urheilulle ja leikeille.

Kastrupin uimalaa kannattelevat noin metrin merenpinnan yläpuolella ohuet puupilarit. Uimala koostuu 870 neliometriä kattavasta puisesta laiturialueesta ja 70 neliömetrin pukutiloista. Lisäksi rakennuksen yhteydessä mantereella on 90 neliömetrin kokoinen huoltorakennus. Puinen laituri johdattaa vierailijaa ympyränmuotoisen rakennuksen halki kohoten yhä ylemmäs merenpinnan yläpuolelle. Laituri päättyy viisi metriä merenpinnan yläpuolella olevalle sukellustasanteelle.

www.archdaily.com/2899/kastrup-sea-bath-white-arkitekter-ab

www.copenhagenet.dk/cph-map/cph-bathing.asp

www.white.dk/da/projekter/61-kastrup-sobad

Uimala / Kastrup, Tanska / Arkkitehtitoimisto White
kuvat: www.archdaily.com/2899/kastrup-sea-bath-white-arkitekter-ab

Kulttuurikeskus / Hanasaari, Espoo, kuva: www.hanaholmen.fi/fi/hanasaaresta/kuvagalleria/yleista

Hyvinvointi- ja elämyskeskus Helmiranta / Rauma, kuva: www.helmiranta.fi/index.php?option=com_wgpicasa&view=album&album=5704891543357524545&page=1&Itemid=27

2.5.7 KULTTUURIRAKENNUS

Esimerkki kulttuurirakennuksesta
Espoon saaristossa on Hanasaaressa
Länsiväylän varrella sijaitseva
Hanasaaren kulttuurikeskus.
Hanasaari on itsenäinen toimija, jonka
hallinnollinen päämies on Suomalais-
ruotsalainen kulttuurirahasto. Suomen
ja Ruotsin välistä yhteistyötä edistetään
järjestämällä yhteistyössä erilaisia
tapahtumia, kursseja, seminaareja ja
projekteja, selvittämällä kehittämistarpeita
sekä tekemällä aloitteita maiden välisen
yhteistyön kehittämiseksi. Hanasaaren
kulttuurikeskuksen vihkivät käyttöön
kuningas Carl XVI Gustaf ja presidentti
Urho Kekkonen 1.6.1975. Rakennuksen
on suunnitellut arkkitehti Veikko Malmio ja
alkuperäinen sisustus on professori Yrjö
Sotamaan suunnittelema.

Hanasaaren kulttuurikeskuksessa toimii
kokoushotelli ja ravintola Johannes.
Hotellin yhteydessä on useita erilaisia
kokoustiloja ja sauna- ja uima-allastilat.
Hanasaari on luonnonkaunis paikka,
joka sopii myös erinomaisesti yritysjuhliin
ja häiden järjestämiseen. Erilaiset
monikäyttöiset kulttuurirakennukset
voisivat sopia muualle Espoon saaristoon
tarjoten mahdollisuuksia erilaisille
isommille tapahtumille.

Suomessa useissa saarissa ja
merenrannoilla on leirikeskuksia, joissa
voi järjestää erilaisia isompia tapahtumia.
Esimerkiksi Raumaan merenrannalle
on avattu vuonna 2011 hyvinvointi- ja
elämyskeskus Helmiranta. Keskukseen
kuuluu kokous- ja juhlatilojen lisäksi
ympäri vuoden varattavissa olevat
rantasaunat sekä viisi modernia
saaristolaistyyppistä kalastajamajaa.
Helmirannasta on mahdollisuus varata
useita erilaisia liikunta-, elämys- ja
ohjelmapalveluja, kuten kalastusta,
luontoretkeä ja erilaisia kilpailuja.

www.archdaily.com/226936/archipelago-cinema-buro-ole-scheeren-film-on-the%E2%80%8B-rocks-yao-noi-foundation

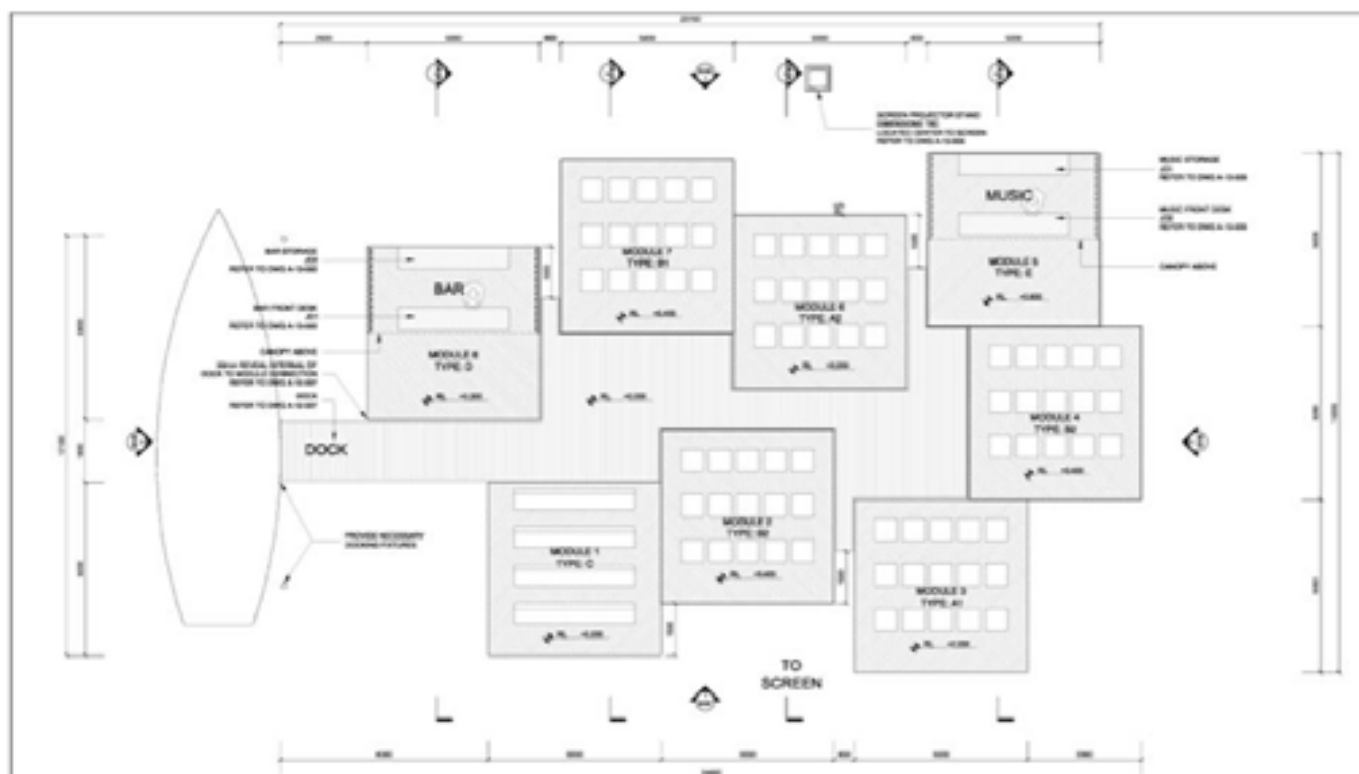
www.hanaholmen.fi/fi/hanasaaresta/esittely

www.helmiranta.fi

Kelluva esiintymislava / Dubai / Marinetek Oy

kuvat: www.nauticexpo.com/prod/marinetek/floating-stages-23242-255207.html

Kelluva ulkoilmateatteri / Thaimaa / Arkkitehtitoimisto Büro Ole Scheeren, kuvat: <http://www.archdaily.com/226936/archipelago-cinema-buro-ole-scheeren-film-on-the%E2%80%8B8B-rocks-yao-noi-foundation/>

2.5.8 TEATTERI

Esimerkki Helsingin saaristossa toimivasta teatterista on Suomenlinnan kesäteatteri. Se sijaitsee Susisaarella Hyvän Omantunnon linnakkeessa. Linnakkeessa on toiminut kesäteatteri jo vuodesta 1968 lähtien. Näytöksistä vastaavat Ryhmäteatteri ja Q-teatteri vuorovuosina (vuonna 2012). Raveliini Hyvä Omatunto sekä bastionit Hyve ja Kunnia ovat osa Susisaaren ulompaa bastionikehää, ja ne muodostavat kokonaisuuden, jonka tehtävänä oli suojata linnoitusta kaakosta tulevaa hyökkäystä vastaan.

Suomenlinnan kesäteatterin katsomossa on lähes 500 paikkaa, ja se on katoksen ansiosta linnoituksen suurin ”sisätila”. Katoksen rakenne muodostuu teräsristikkokaarista, joiden varaan on pingotettu vaaleanharmaa kangas. Katosta voidaan hyödyntää heijastamalla tilassa kuvaa. Katettu näyttämö mahdollistaa myös erilaiset ratkaisut valon, lavastuksen ja elävän musiikin osalta. Telttamainen katos suojaa katsojia ja koko kesäteatterin sisäpihan, minkä vuoksi tila voidaan ottaa käyttöön aikaisemmin keväällä ja jatkaa kautta myöhempään syksyyn esimerkiksi konsertteja varten.

Suomalainen Marinetek Oy on toteuttanut kelluvan esiintymislavan asiakkaalleen Dubaihin. Kelluvaa lavaa voidaan käyttää teatteriesityksiin, konsertteihin, mainostamiseen ja erilaisiin muihin esityksiin. Lavan ponttonin rakennustekniikka perustuu Marinetekin kehittämien taloponttonien tekniikkaan. Backstage -tilat, joihin kuuluu suihku ja keittokomero on sijoitettu lavan alle.

Esimerkki kelluvasta ulkoilmateatterista on Büro Ole Scheeren -arkkitehtitoimiston ja Film on the Rocks Yao Noi -yrityksen suunnittelema teatteri Thaimaahan. Kelluva ja siirrettävä Archipelago Cinema valmistui vuonna 2012 Kudu-saaren Nai Pi Lae -laguuniin, jossa pidettiin ensimmäinen näytös. Valkokangas on erillään katsomosta. Kelluva katsomo rakennettiin kierrätysmateriaaleista käyttäen samaa tekniikkaa kuin thaimaalaisten kalastajien kelluvissa hummerifarmeissa. Kelluva katsomo koostuu erilaisista moduuleista tehden siitä muunneltavan ja eri käyttötarkoituksiin soveltuvan.

Espoon saaristo voisi tarjota näyttävät puitteet erilaiselle esittävälle taiteelle, konserteille ja elokuvataiteelle. Kesäteatterit ovat Suomessa suuressa suosiossa. Suomessa toimii noin 400 kesäteatteria, sekä harrastaja- että ammattiteattereita. Lukuisia esityksiä kokoontuu katsomaan koko Suomessa yhteensä 700 000 - 800 000 katsojaa. Espoossa toimii tällä hetkellä (vuonna 2012) kaksi kesäteatteria.

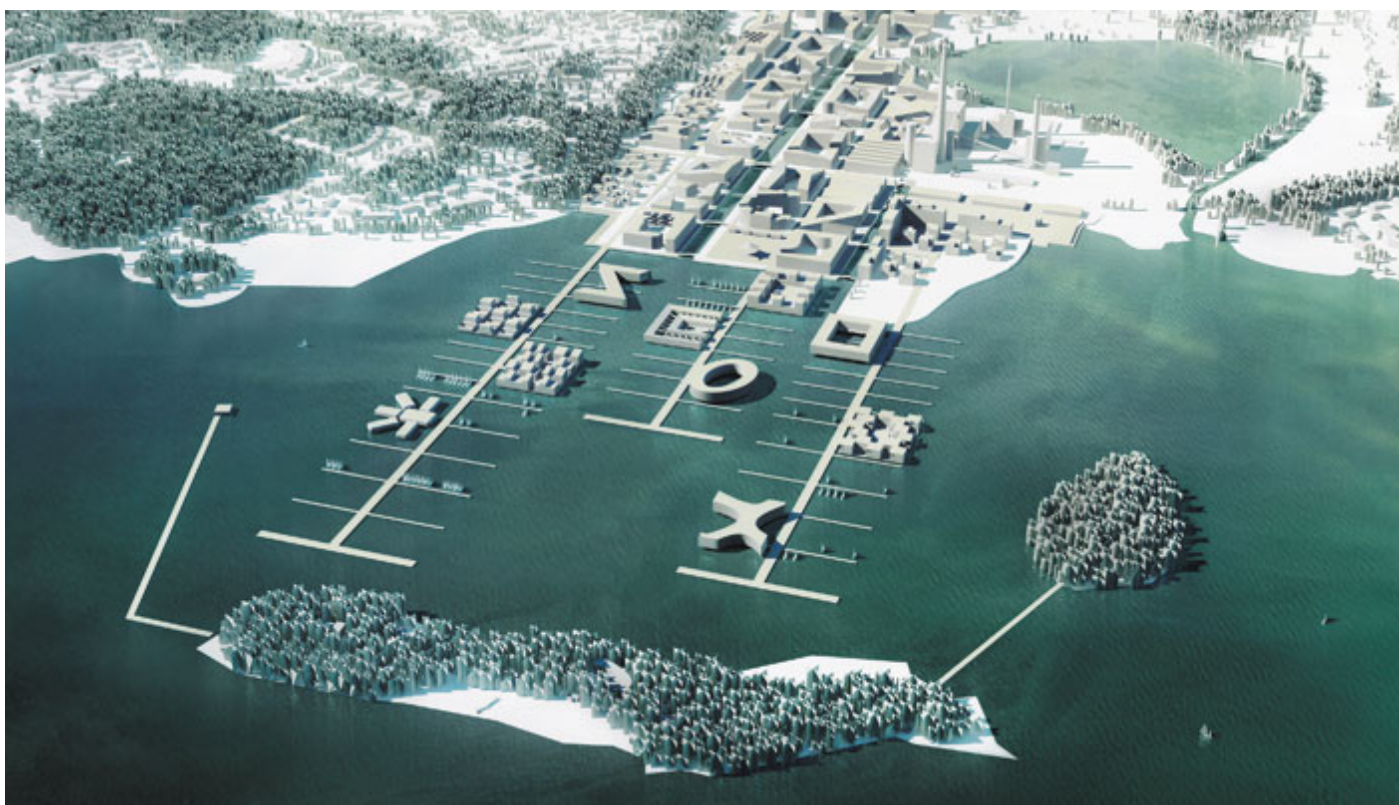
www.suomenlinna.fi/matkailijan_suomenlinna/kayntikohteet/suomenlinnan_kesateatteri

www.marinetekgroup.com/en/services+products/services/floating+solutions/floating+stage

www.buro-os.com/archipelago_cinema

www.archdaily.com/226936/archipelago-cinema-buro-ole-scheeren-film-on-the%E2%80%8Brocks-yao-noi-foundation

yle.fi/uutiset/kesateattereiden_kuuma_kausi_alkaa/6185717

2.7.1 RAKENNETTU SAARI

Espoon kaupungin kansainvälisen Finnoonsataman ideakilpailun useassa kilpailuehdotuksessa on esitetty keinosaaria ja kelluvaa rakentamista Finnooseen. Kilpailu alkoi 17.1.2012 ja päättyi 4.6.2012. Kilpailun tarkoituksena oli löytää Finnoon kaupunginosan rantakortteleiden ja sataman kaupunkirakenteelle innovatiivisia ja innostavia malleja jatkosuunnittelua varten. Erityisesti rantaan ja veteen rakentamisen laajuutta ja määrää haluttiin tutkia.

Ruotsalainen arkkitehti Daniel Andersson on suunnitellut Ahvenanmaalle kelluvan loma-asunnon, jota ei liitetä laituriiin. Ålands Hotell & Restaurangskola pyysi arkkitehtia kehittämään konseptin, joka houkuttelisi enemmän turisteja Ahvenanmaalle kesäaikaan. Iceberg-nimisen loma-asunnon tilat on upotettu osittain veden alle. Rakennus sisältää olohuoneen, kylpyhuoneen, saunan, keittiön, ruokailuhuoneen, makuuhuoneen ja kattoterassin. Asunto on ankkuroitava merenpohjaan aallokolta suojaisille alueille. Vesi ja sähkö johdetaan loma-asuntoon vedenalaisten kaapeleiden ja putkien kautta. Talveksi rakennus uitetaan pois vedestä.

Espoossa rakennettu saari voisi soveltua, kun halutaan merenrantatoimintoja ja ranta-asumista sijoittaa aiempaa laajemmalle alueelle. Finnoonsataman ideakilpailun kilpailuehdotuksissa satamatoiminnot yhdistyvät rakennettuihin saariin. Yksityinen saari kesäasumiseen olisi täysin itsenäinen kokonaisuus, joka ei veisi merenrantaa yksityiseen käyttöön. www.finnoo.fi/tietoa-finnnoosta/arkkitehtikilpailu

www.lansivayla.fi/artikkeli/115615-laguunit-ja-kelluvat-talot-valtaavat-finnnoon
stdo.ax/icebergs/?lang=en

www.archdaily.com/74221/icebergs-daniel-andersson

www.wired.co.uk/news/archive/2010-09/07/iceberg-houseboat

Liikkuvia saaria / Eteläsatama, Helsinki /
Helsingin kaupungin Kirjava satama -kil-
pailun kilpailuehdotus / Kyung Jae Kim,
Gregory Haley, Suah Na, Heejoo Shi ja
Halley Tsai

kuvat: www.kirjajasatama.fi/?action=show&nro=061

2.7.2 LIIKKUVA SAARI

Helsinkiin eteläsatamaan on ehdotettu liikuteltavia, julkisia saaria Helsingin kaupungin järjestämässä Kirjava Satama -kilpailussa. Kilpailuehdotus Archipelago Mobile sai kilpailussa kunniamaininnan. Ehdotuksessa useat liikuteltavat saaret muokkaavat Eteläsatamaa kaiken aikaa. Liikkuvat saaret yhdistävät keskustan kulttuuritoiminnot muihin satamiin ja saaristoon. Keskustan rantatoiminnot voidaan moninkertaistaa näiden liikkuvien saarien avulla.

Toinen esimerkki liikkuvasta saaresta on yksityiseen käyttöön suunniteltu Orsos Island. Saari on itävaltalaisfirman kehittämä konsepti. Kelluvan tekosaaren hintapyyntö on 5,2 miljoonaa euroa (vuonna 2012). Saari liikkuu kahden dieselmoottorin voimin, joten sitä voidaan ajaa kuin huvijahtia ja se voidaan ankkuroida haluttuun paikkaan. Saari on ympäristöystävällinen ja täysin omavarainen. Siinä on aurinkopaneelit ja tuuligeneraattorit sähkön tuottamiseksi.

Havainnekuvissa saari näyttää lähinnä valtavaltalta, kelluvalta huvilalta. Alus on 37 metriä pitkä ja pinta-alaltaan noin tuhat neliömetriä. Saareen mahtuu muun muassa kuusi makuuhuonetta, uima-allas, pelihuone, karaokehuone ja akvaario. Saarella voi nukkua 12 henkilöä sekä miehistö.

Yhtään Orsos Island -saarta ei ole vielä rakennettu (vuonna 2012). Saari on kuitenkin herättänyt kiinnostusta ainakin Australiassa, Kiinassa ja Yhdysvalloissa. Yritys on saanut jo ensimmäisiä ennakkotilauksia (vuonna 2012). Saarten tuotanto on tarkoitus aloittaa Slovakiassa. Valmiit saaret kuljetetaan Tonavaa pitkin Mustallemerelle, jonka jälkeen ne siirretään minne asiakas haluaa.

Liikkuvat saaret soveltuvat Espooseen, kun halutaan toimintoja tai asumista, joka ei ole kiinteästi sidottu tiettyyn paikkaan. Asuntolaiva-asuminen on perinteinen esimerkki liikkuvasta asumisesta.

www.archdaily.com/256551/archipelago-mobile-kyung-jae-kim-gregory-haley-suah-na-heejoo-shi-and-halley-tsai

www.kirjasatama.fi/?action=show&nro=061

www.iltasanomat.fi/asuminen/art-1288479790166.html

orsosisland.com

Kelluva loma-asunto -visio / Ahvenanmaa / Arkkitehti Daniel Andersson / Studio Ö
 kuva: www.archdaily.com/74221/icebergs-daniel-andersson

Yksityinen liikkuva saari / Orsos Island, kuva: www.iltasanomat.fi/asuminen/art-1288479790166.html

3.1 ESPOO-0 TYYPPIRAKENNUS

Rakennettaessa uusia loma-asuntoja merelliseen Espooseen voitaisiin rakennusten yhtenäisyyttä, ekologisuuutta ja energiatehokkuutta lisätä suunnittelemalla Espoolle oma tyyppirakennus. Rakennus voisi palvella koko Espoota.

Espoo-0 -tyyppirakennus voitaisiin toteuttaa arkkitehtikilpailuna tai diplomityönä. Siitä suunniteltaisiin puurakenteinen nollaenergiatalo, jonka avulla kehitettäisiin sekä puurakentamista että energiatehokasta rakentamista Espoossa. Tärkeitä suunnitteluperiaatteita voisivat olla energiatehokkuuden lisäksi muunneltavuus ja kaupunkiviljelyn kehittäminen.

Espoo-0 -tyyppirakennuksesta voitaisiin tehdä erityisesti saaristoa ajatellen myös kevytrakenteinen tyyppiasunto- ja tyyppikesämaja -versio, jotka olisivat merelliseen maisemaan suunniteltuja. Tällainen rakennus voitaisiin sijoittaa helpommin etenkin ulkosaaristoon, missä ei ole vettä ja sähköä.

3.2 SAARISTOLOMAKYLÄ

Saaristolomakylä voisi koostua erilaisista vuokrattavista loma-asunnoista ja kesämajoista. Lomakylän yhteydessä toimisi erilaisia palveluja kuten esimerkiksi yleinen sauna, uimaranta, uimala, saaristovenepysäkki, ravintola, kauppa ja vierasvenesatama. Palvelujen määrä ja laatu riippuisi Saaristolomakylän sijaintipaikasta.

Saaristolomakylän suunnittelun tavoitteina olisi rakentaa ekologinen ja erityisesti Espoon saaristomaisemaan sopiva lomakylä. Vuokrattaville loma-asunnoille suunniteltaisiin moderni, mutta Espoon saaristoon sopiva ilme. Saaristolomakylässä voitaisiin myös käyttää Espoo-0 -tyyppirakennusta, jolloin vuokrattavat loma-asunnot olisivat nollaenergiataloja. Vuokrattavien loma-asuntojen lisäksi Saaristolomakylässä voisi olla vuokrattavia kesämajoja. Valittavasta sijainnista riippuen lomakylässä voisi olla vierasvenesataman yhteydessä myös kelluvia loma-asuntoja ja asuntolaivoja.

Saaristolomakylä toisi lisää palveluja Espoon saaristoon ja voisi lisätä loma-asunnon vuokraajien lisäksi myös muita saariston palvelujen käyttäjiä. Näin Espoon saaristosta tulisi elävämpi ja toiminnallisempi. Yksityisen rantarakentamisen sijaan Saaristolomakylä toisi saaristoon yleistä ranta-aluetta ja palveluja.

I ♥ merellinen Espoo

